



Socialpædagogen



Fra ryggraden til reolen

Normalt ligger det bare på ryggraden, men nu har en gruppe socialpædagoger sat ord på konkrete metoder og praksis i arbejdet med børn og unge. Resultatet udkommer som bog.



„I et godt læringsmiljø er arbejdet et kollektivt ansvar. Det forebygger stress, fordi vi ikke går og hober frustrationerne op, men bruger hinanden til at løse opgaverne bedre.“

Udvikling og indflydelse bremser stress

Du har sandsynligvis en kollega, som er stresset. Undersøgelser tyder på, at mellem en og halvanden million danskere – mellem en femtedel og en tredjedel af befolkningen – lider af stress.

I KTO-forliget fra i år har arbejdsgivere og ansatte i amter og kommuner da også givet hinanden hånden på, at vi vil arbejde på at forebygge arbejdsbetinget stress. Nu det så op til parterne – og det er også SL – at give nogle bud på hvordan. Og frem for at måle stresshormoner og symptomer, synes jeg, vi skal se på, hvordan vi forebygger, at medarbejdere brænder ud.

Den gode arbejdsplads er blandt andet kendetegnet ved, at den har udviklet et godt læringsmiljø. Her har medarbejderne kolleger, de kan bruge i det daglige arbejde – til faglig sparring og inspiration, men også til helt enkelt at læsse af på.

Flere undersøgelser peger i retning af, at stress navnlig opstår, når man bruger energien på ophobede frustrationer i stedet for på arbejdet. Når vi har svært ved at adskille vores rolle som medarbejdere og os selv som mennesker, kniber det for os med at håndtere konflikter.

Som socialpædagoger er vi vant til at bruge os selv

som redskab. Mange af os kommer let til at opfatte problemer i arbejdet som individuelle problemer, den enkelte selv må tage sig af.

I et godt læringsmiljø er arbejdet et kollektivt ansvar. Det forebygger stress, fordi vi ikke går og hober frustrationerne op, men bruger hinanden til at løse opgaverne bedre. Samtidig udvikler det den enkelte medarbejder – og det udvikler så igen vores måde at løse opgaverne på.

Helt konkret kan det dreje sig om faste rammer for supervision og faglig sparring mellem kolleger. Og at lederne sikrer sig, at de ved, hvordan medarbejderne går og har det – for eksempel gennem medarbejderudviklingssamtaler. En anden faktor, som skaber trivsel, er indflydelse: indflydelse på det pædagogiske indhold, på personalepolitikken og på, hvordan arbejdstiden tilrettelægges.

Vores erfaringer siger os, at de bedste arbejdspladser er dem, der har gang i mange forskellige projekter – både i forhold til medarbejdere, brugere og omverden. Vi ser, at udvikling udvikler. Når arbejdspladsen udvikler sig, fører det noget godt med sig – og det er med til at forebygge stress.



Foto: Vibeke Toft

Af Benny Andersen
næstformand

Socialpædagogen

ISSN 0105-5399

Ansvarshavende:
Forbundsformand
Kirsten Nissen

Redaktion:
Lone Marie Pedersen
(redaktør)
Kurt Ladefoged
Jens Nielsen
Maria Rørbæk
Karianne Bengtsen Blem
(børsel)

Layout: Bodil Hesselbo

Stillingsannoncer:
Lene Jensen, Datagraf
Auning AS, Energivej 75,
8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk

Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nød-
vendigvis udtryk for redak-
tionens eller organisatio-

nens mening. Redaktionen
påtager sig intet ansvar for
uopfordret indsendt stof.

Alle artikler i Socialpæda-
gogen kan desuden findes i
bladets elektroniske arkiv
på internettet www.sl.dk

Adresse:
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 3396 2800 kl. 10-15,

Telefax: 3396 2998
redaktionen@sl.dk
www.sl.dk

Abonnement:
Abonnementspris 2005:
753,75 kr. inkl. moms (26
numre)
Løssalg: 35,00 kr. + porto

Tryk og produktion:
Datagraf Auning AS

Oplag: 44.677 i perioden
1.7.03-30.06.04

Redaktionen af 11/05
er afsluttet d. 26.5.05.

Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer for 12/05,
der udkommer den 17. juni
er mandag den 6. juni kl.
12.

Deadline for 13/05 er man-
dag den 20. juni kl. 12.

Forsideillustration:
Per Marquard Otzen



Medlem af
Dansk
Fagpessereforening



De etiske dilemmaer er hverdagskost for mange socialpædagoger, og nu får de noget at snakke om: Med dette nummer følger SL's Etiske Værdigrundlag for Socialpædagoger, og i bladet fortæller forstander Grete Ringgaard om dilemmaerne i dagligdagen, mens filosofilektor Jørgen Husted ser nærmere på selvbestemmelse og Serviceloven. Klar, parat, etik-debat...

**s. 4-8
samt indstik**



Foto: Vibeke Toft

Familieplejere er ikke omfattet af KTO's ferieaftale, for de kan ikke betragtes som ansatte i kommunen, lyder det i afgørelsen på en voldgiftssag. Nu er familieplejerne haunet i retligt kaos, mener KTO's advokat. I SL kræver næstformand Benny Andersen nu et politisk initiativ for at få afklaret familieplejernes rettigheder.

s. 9-10



Arkivfoto: Holger Bundgaard/ehilarkiv.dk

Folketinget har vedtaget en behandlingsgaranti til unge hashmisbrugere under 18 år. En flot tanke, mener flere eksperter, men garantien er kun for de hårdest ramte misbrugere, cirka 100 i hele landet. Hvad med alle de andre unge misbrugere? Hvem hjælper dem?

s. 20-23



Arkivfoto: Henrik Sørensen/Seapix

i Indhold

s. 4

ETIK

Tvivlen er hverdagskost

s. 6

ETIK

social service og selvbestemmelse

s. 9

VOLDGIFTSSAG

Ferieaftalen gælder ikke for familieplejere

s. 11

Nye bøger

s. 12

DOKUMENTATION

Ord på selvfølghederne

s. 15

ANMELDELSE

Søger fælles faglig identitet

s. 18

SL,DK

Rengøring af hjemmesiden

s. 20

HASHMISBRUG

Unge misbrugere sikres behandling

s. 22

HASHMISBRUG

Hash er farligere end de unge tror

s. 23

LEDERDEBAT

Gode lederforhold er godt for alle

s. 24

SPECIALUNDERVISNING

Børnespecialskole med vokseværk

s. 28

Arbejdsskader skal nu anmeldes til SL centralt

s. 30

DEBAT

s. 32

SYNSPUNKT

Nysgerrighed er kundskabens kilde

Klar, parat, etik-debat

Med dette nummer af *Socialpædagogen* følger Etisk Værdigrundlag for Socialpædagoger. Det havde været fire år undervejs, da det blev vedtaget på kongressen i november 2004.

På de følgende sider tager *Socialpædagogen* hul på etik-debatten.

Dels rapporterer vi fra en arbejdsplads, hvor personalet i de sidste måneder blandt andet har brugt Værdigrundlaget som afsæt for diskussionerne om de etiske dilemmaer i det daglige arbejde.

Dels bringer vi den første af tre artikler skrevet af filosofi-lektor Jørgen Husted, Aarhus Universitet, hvor han sætter fokus på selvbestemmelse. Det er det emne, SL's Etiske Udvalg, som Husted er medlem af, har valgt at kaste sig over som det første.

Med disse artikler og udsendelsen af Værdigrundlaget håber SL-næstformand Mogens Seider at sætte skub i etik-debatten, der gerne skulle brede sig til alle arbejdspladser:

- Vi håber, at man på arbejdspladserne og i fagmiljøerne vil bruge papiret til at se på sit arbejde: Hvordan ser vores dagligdag ud? Giver det mening med en struktureret diskussion af de her etiske grundspørgsmål - det er øvelsen nu, siger Mogens Seider.

Han er helt på det rene med, at det kan være svært at få gang i debatten på de mange små arbejdspladser.

- Dét er det en fare, at der ikke kommer gang i de etiske refleksioner, og derfor er det meget væsentligt at arbejde for at få gang i netværk og fagmiljøerne omkring de små arbejdspladser. Det må ske i et samarbejde med arbejdsgiverne, som må afsætte tid og ressourcer til det, mener Mogens Seider.

Det forestående arbejde med kommunalreformen indebærer efter hans vurdering både nogle farer og nogle muligheder:

- Hvis det hele går op i omorganisering, og der bliver knaphed på ressourcerne, så kan det etiske aspekt godt komme i klemme. Men det er der, vi skal ind og sætte spot på udviklingsmulighederne og bruge de nye, større kommuner og regioner til at give plads til den etiske debat, siger Mogens Seider.

Etik-debatten har fået sin egen hylde på www.sl.dk/etik, hvor der ligger nyt fra Etisk Udvalg, debatoplæg, og hvor du også kan deltage i debatten.

jni

Tvivlen er hverdagsskost

De etiske dilemmaer er et grundvilkår, mener Grete Ringgaard, forstander på botilbuddet for voksne udviklingshæmmede på Frøgård Alle i Høje Tåstrup. Her har personalet arbejdet med problemerne med afsæt i SL's Etiske Værdigrundlag for Socialpædagoger

Af Jens Nielsen
Foto: Vibeke Toft

ETIK ■ En af beboerne aer både fotograf, forstander og journalist på kinden og siger, at vi er nogle kælepotter.

- Nja, det er vist dig selv, der er en kælepotte, siger Grete Ringgaard og viser videre rundt på botilbuddet på Frøgård Alle, hvor de tre huse og fællesarealerne i forårssolen ser ekstra lyse og rolige ud.

- Vi har et meget bredt beboergrundlag. Der er nogle beboere, der stort set klarer sig selv, og så bor her nogle, der har et større støttebehov. Der er også forskelle mellem de tre huse, som gør, at der er forskellig fokus i husene - og det taler vi selvfølgelig om på vores fællesmøder, fortæller Grete Ringgaard.

- Det er klart, at jo større støttebehovet er hos beboeren, jo mere ansvar har vi som pædagoger for den enkelte, og jo mere skal vi tænke i etiske baner, siger hun.

Forskellene mellem beboerne og de mange dilemmaer og tvivlsspørgsmål, det afføder at arbejde med voksne udviklingshæmmede, gør, at det hele tiden har været naturligt for personalet på Frøgård Alle at snakke etik. Men i de sidste par måneder er det blevet gjort mere

systematisk, fordi personalet konkret arbejder med stedets værdigrundlag. Afsættet har blandt andet været SL's Etiske værdigrundlag, der efter års tilløb blev vedtaget på kongressen i november 2004. Det blev brugt som baggrunds-læsning for den lille gruppe, der forbedrede et temamøde, og alle fik en kopi udleveret til inspiration for den individuelle forberedelse. Og værdigrundlaget fungerede fint i den sammenhæng, fortæller Grete Ringgaard:

- Jeg må sige, at vi genfandt alle de ting, vi tog op, i Etisk Værdigrundlag - det er virkelig et godt, gennemarbejdet papir, som jeg følte mig personligt ramt af. Jeg mener, det handler om mig og om de værdier, som også er grundlæggende i mit eget liv, og som jeg synes, man skal forsvare, siger hun.

Personalet på Frøgård Alle startede på at arbejde med stedets værdigrundlag her i foråret, og alle fik hjemmearbejde med afsæt i SL's Etiske Værdigrundlag. Det blev taget med i gruppearbejde, og nu sidder personalet med syv begreber, der er grundelementerne i arbejdet med de udviklingshæmmede voksne beboere. Diskussionen om dem skal så blive til arbejdspladsens værdigrundlag.

Vi forstod hinanden

Selv blev Grete Ringgaard overrasket over, hvor relativt let det var at tale sig ind på hinanden om de ellers svære spørgsmål.

- Da vi først kom til at tale om etik, var der ikke så store forskelle. Ja, det kom faktisk bag på mig, hvor ens vi tænkte på tingene. Vi havde næsten den samme opfattelse af begreber som omsorg og indflydelse. Men det er klart, at det er i forhold til den enkelte beboer, at dilemmaerne opstår og bliver tydelige - og det



For Grete Ringgaard er brugernes indflydelse på eget liv det centrale tema i etikdebatten. Man havner hurtigt i konflikt med pligten til at yde omsorg. – Hvor langt skal vi gå for at give beboeren indflydelse og ret til at bestemme over sit eget liv? Det kan jo ende i omsorgssvigt, konstaterer hun.

gælder især i forhold til de beboere, der ikke har noget verbalt sprog, og som vi derfor må forsøge at tolke, fortæller hun.

– Dybest set handler det jo om normer. Om at der er forskel på de liv, vi lever, og det er der også for vores beboere – lige meget hvor meget vi gør. Det er de ting, der er kommet frem i de etiske diskussioner. Det er der, skillelinjerne går – der, hvor man støder ind i sig selv, mener Grete Ringgaard.

Hun oplevede for alvor et ryk på det etiske område, da Serviceloven trådte i kraft i 1998.

– Den satte virkelig gang i etik-diskussionerne. Det var givet fra lovgivningen, at nu var det slut med gruppepædagogikken, nu skulle indsatsen baseres på den enkelte. Og jeg synes, det er en god lov, den gav os et nyt grundlag at arbejde på, den fik os til at snakke og overveje, hvad det var vi gjorde – og det var sundt og meget givende, mener Grete Ringgaard.

Hun er også godt tilfreds med lovgivningen som den ser ud, selvom den ikke er så specifik at den kan bruges til at støtte sig til i alle de konkrete etiske dilemmaer:

– Generelt synes jeg ikke lovgivningen er svag, men indimellem kommer vi da ud i situationer, hvor der ikke er nogen hjælp at hente i den. Og jeg tror, at den tvivl

hører med til faget – det er et grundvilkår. Og derfor er det jo også enormt vigtigt, at vi diskuterer etik hele tiden, siger Grete Ringgaard.

Indflydelse og omsorg støder sammen

For hende er brugernes indflydelse på eget liv det centrale tema i etikdebatten.

– Kernen i de etiske diskussioner er indflydelse – beboernes indflydelse på deres eget liv. Det er jo også noget, som betyder noget for mig selv – som jeg kan genkende fra mit eget liv. Men der havner man hurtigt i konflikt med vores pligt til at yde omsorg. Hvor langt skal vi gå for at give beboeren indflydelse og ret til at bestemme over sit eget liv? Det kan jo ende i omsorgssvigt, konstaterer hun.

– Vi har for eksempel skullet overveje, om vi ville slippe vores beboere løs i trafikken. De vil gerne selv tage med bus og tog, og vi har måske været for overbeskyttende. Men det er en svær grænse, og vi er da ret bekymrede indimellem.

– Vi har også haft problemer med et kærestepar, der ikke behandlede hinanden pænt. Der listede vi ned og lyttede ved døren, men havde svært ved at afgøre, hvornår vi skulle gribe ind.

– Og se bare på reglerne om magtanvendelse i serviceloven: Her kan man bruge magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer i en tidsbegrænset periode. Indgrebet skal følges op af en handlingsplan, der medfører, at vi efter en tidsbegrænset indsats kan gennemføre hygiejnehjælp uden brug af tvang. Men kan man overhovedet forestille sig, at nogen mennesker vil deltage frivilligt i tandbørstning efter at have været tvunget til det i tre måneder? Den slags dilemmaer vil der altid være, tror jeg.

Grete Ringgaard peger på, at der også opstår dilemmaer i forbindelse med handleplanerne:

– I handleplanerne lægger vi vægt på udvikling – på at beboerne skal lære mere og mere, når det handler om hygiejne, om at færdes og om at indgå i sociale sammenhænge. Men nogle beboere siger nej. Vi har for eksempel beboere, der ikke vil i dagtilbud, men bare være herhjemme. Det er svært at acceptere, når vi nu tror på, at mennesker har godt af miljøskift og af at møde andre mennesker.

– Og vi kan tydeligt mærke, at nogle af vores beboere har haft et langt liv på institutioner. De er ikke vant til, at der er tilbud og valgfrihed på den måde, og hvor langt

skal vi så gå i at presse dem til at vælge, spørger Grete Ringgaard.

Rummulighed med begrænsning

– Vi synes selv, vi er meget rummelige, men indimellem er det da hundsvært. Der kan være beboere med en psykisk sygdom eller en anden adfærdsforstyrrelse, som gør, at de fylder meget. Indimellem kunne vi have behov for at få en af vores beboere flyttet over i det behandlingspsykiatriske system i et kortere eller længere tidsrum. Den forskel, der er i de to systemers tilgang til mennesker kan være svær at sluge for socialpædagoger, men indimellem må vi konstatere, at den pædagogiske indsats alene ikke slår til, siger Grete Ringgaard.

– Et afledt dilemma er den medicinske behandling. Vi diskuterer jævnligt, hvordan vægtningen mellem medicinsk behandling og pædagogisk indsats skal være. Der har vi været glade for, at vores psykiater er kommet ind og har taget ansvar for sin del af problemstillingen. Det er ikke fordi den socialpædagogiske indsats er udflydende – men jeg synes, at det er at vise ansvarsfølelse, når man erkender, at der trods alt er grænser for, hvad vi kan løse ad pædagogiske vej, siger hun, mens hun dog peger på, at samarbejdet med psykiatrien ikke altid er lige gnidningsløst.

– Det sundhedsfaglige personale arbejder efter en anden lovgivning, og de har en helt anden opfattelse af, hvad man må og

kan og skal i forhold til beboerne – det giver nogle andre handlemuligheder, og man kan da indimellem blive helt misundelig på den klarhed, de udviser i deres tilgang til praksis. Som socialpædagoger har vi et helt andet lovgrundlag og menneskesyn. Det kan give nogle knaster i samarbejder, og mange problemstillinger havner i sidste ende alligevel hos os, siger Grete Ringgaard.

– Når man flytter ind her, så er det jo her man bor. Selvfølgelig skal personalet have mulighed for at kunne sige fra, hvis der er en opgave, der bliver for svær. Så må vi udanne eller hjælpe vedkommende. Men i sidste ende kan vi som personale finde et andet arbejde – beboerne kan ikke bare flytte, konstaterer hun.

Det politiske engagement halter

På Frøgård Alle fortsætter de etiske diskussioner frem mod udfærdigelsen af et værdigrundlag

Når det handler om etik og de etiske diskussioner, synes jeg, man skal lade være med at anskue det som noget meget svært eller vanskeligt. Det handler om at tage et meget konkret udgangspunkt – et værdigrundlag skal jo kunne bruges af alle.

Hun glæder sig over, at etikken tilsyneladende er noget, der har stor interesse blandt de nye kollegaer, der er på vej ud fra seminarierne:

– Når vi har studerende herude, laver vi fælles undervisning på tværs af regionens

bo- og dagtilbud om den etiske side af arbejdet. Vi tager udgangspunkt i Etisk Værdigrundlag, og de diskussioner er det meget stor interesse for.

Alt i alt mener Grete Ringgaard, at socialpædagoger lever fint op til formuleringerne i Etisk Værdigrundlag.

– Som socialpædagoger kan vi håndtere det meste af det, grundlaget omtaler. Det, der for alvor halter, der er den samfundsmæssige del – det, at vi skal blande os i den offentlige debat og stå frem med vores tanker. Og det bliver svært at få folk til. Jeg ved ikke hvorfor, for vi diskuterer jo, vi snakker jo politik.

– Kan det hænge sammen med at socialpædagoger arbejder med personlige relationer, og derfor har svært ved at kapere magtspil og politiske retorik, spørger journalisten ledende.

– Jamen, det kan da godt være, men jeg ved det ikke. Det er bare tydeligt, at SL's medlemmer, der er meget fleksible i alle mulige andre sammenhænge, i den retning er forfærdeligt tunge. Vi kan fint leve op til det der med at kæmpe for den enkelte, men det med at stå frem det er vi ikke meget for. Det må vi blive bedre til, siger Grete Ringgaard.

– Men jeg synes, jeg kan mærke en bevægelse. Folk ved godt, at de bliver nødt til at være aktive, de ved godt, at krydset skal sættes – og jeg tror, den kommende tid bliver spændende.

jni@sl.dk

Social service og selvbestemmelse

Ved første øjekast ser Serviceloven ud til at sikre brugeren ret til selvbestemmelse – men det holder ikke: I virkeligheden sikrer loven kun et udsnit af brugerens handlefrihed

Af Jørgen Husted

Tegning: Per Marquard Otzen

ETIK ■ Serviceloven har en blind plet, der hedder selvbestemmelse.

Det lyder underligt. Formålsparagraffen præciserer, at „hjælpen tilrettelægges ud fra den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte“.

Den rummer bestemmelser om brugerindflydelse og individuelle handleplaner

samt et hovedafsnit om „magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten“.

I afsnittets del om voksenområdet hedder det: „Formålet (...) er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige“.

Således synes den hellige grav velforvaret. Loven slår tilsyneladende fast, at brugerens selvbestemmelsesret skal respekteres, med mindre der gælder de helt særlige betingelser.

Ved nærmere eftersyn ser det hele imidlertid anderledes ud.

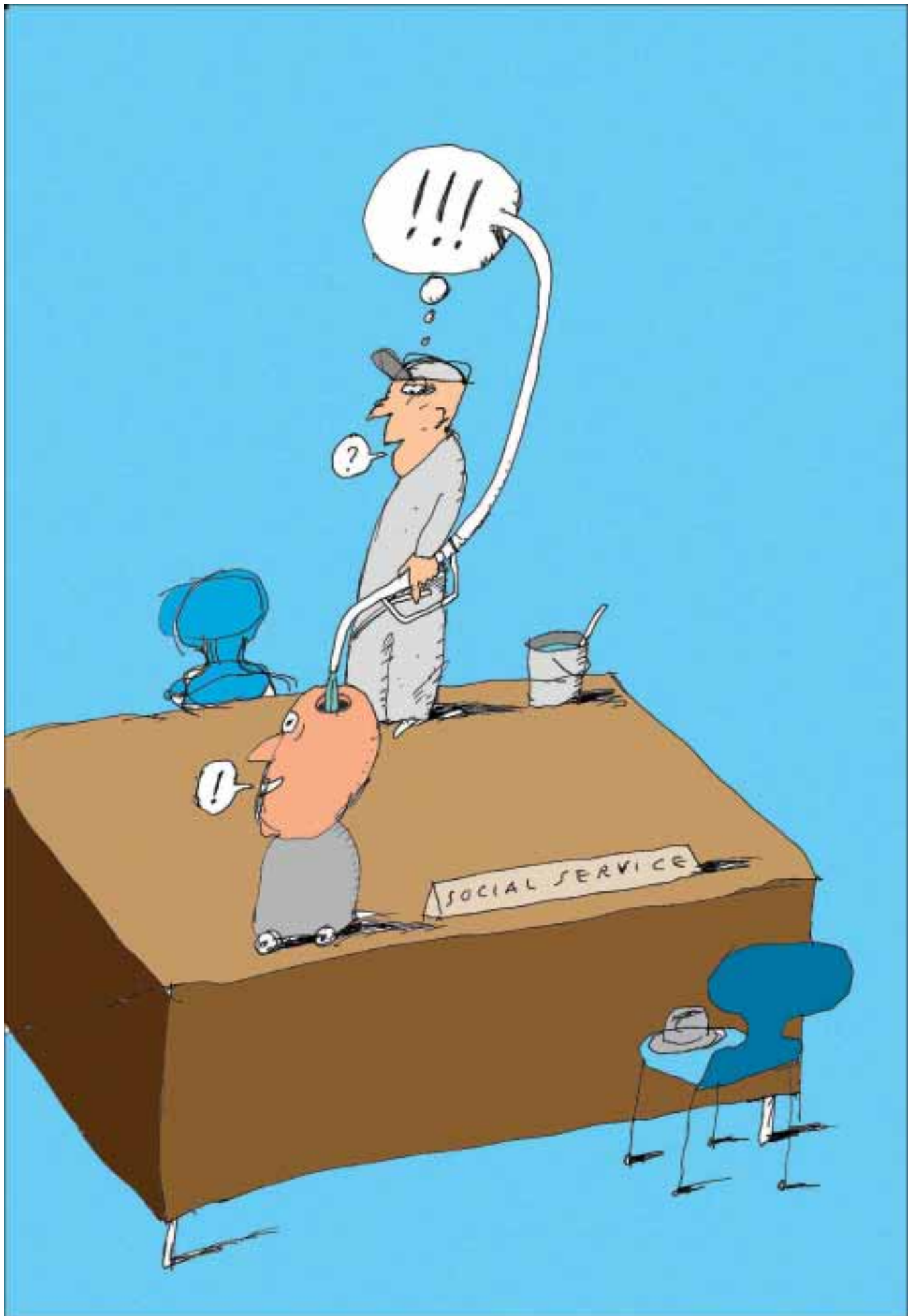
Selvbestemmelse og handlefrihed

Her er tale om vidt forskellige begreber. Det kan illustreres med to eksempler.

Den engelske filosof John Locke (1632-

1704) fortæller om en mand, der skal sørge for, at et par fanger ikke undslipper. Fangerummet har tre døre, hvoraf låsen på den ene ikke virker. Han fører dem ind i rummet, drejer nøglen kraftigt om i de to døre og låser den tredje udefra. Kan fangerne nu gøre det, de ønsker at gøre? Ja, de kan bare åbne den ene dør og slippe væk. Med andre ord er deres handlefrihed ikke blevet begrænset. Det, vogteren har påvirket, er ikke fangerens situation, men deres opfattelse af den. De tror, de er låst inde, og er dermed afskåret fra at forholde sig til en valgmulighed, de faktisk har.

Det andet eksempel kommer fra Odysseen. Odysseus véd, at når man sejler forbi sirenerne, vil deres sang være så lokkende, at kaptajnen sejler skibet tæt mod deres ø – og forliser i en malstrøm. Dagen før passagen byder han sit mandskab, at de ved



den første lyd af sirenerne skal binde ham til masten og ignorere alle ordrer under forbifarten. Mandskabet adlyder, og trods den bunde kaptajns befalinger og trusler kommer skibet vel forbi faren.

Det er klart, at folkene ved at udsætte Odysseus for tvang greb ind over for hans handlefrihed. De forhindrede ham i at gøre det, han ønskede at gøre. Samtidig er det klart, at de respekterede hans selvbestemmelse, nemlig hans forudgående og velovervejede stillingtagen til den situation, han forudså. Da Odysseus stod bundet til masten, forhindrede folkene ham i at gøre, hvad han da ønskede at gøre, men de hjalp ham til at gøre det, han virkelig ønskede at gøre.

Falsk varebetegnelse?

Når serviceloven taler om indgreb i selvbestemmelsesretten (§109 a-e), er der faktisk tale om indgreb i handlefrihed. Tilmed er der kun tale om en snæver kategori af sådanne indgreb, nemlig magtanvendelse i form af fysisk tvang.

Dertil kommer, at de former for tvang, loven siger god for, er underlagt strenge begrænsninger. Det skal dreje sig om personer med betydelig nedsat psykisk funkti-

nes handlefrihed: frihed for tvang og forhindring, nærmere bestemt fysisk magtanvendelse. Det er indgreb under den overskrift, loven vil begrænse til det absolut nødvendige.

Det betyder, at man tror alvorligt fejl, hvis man tror, at loven med sine strenge begrænsninger af „indgreb i selvbestemmelsesretten“ fastslår et princip om, at selvbestemmelsesretten i alle andre tilfælde skal respekteres. De relevante afsnit om „selvbestemmelse“ handler som nævnt slet ikke om selvbestemmelse, og begrebet er i øvrigt helt ude af billedet i resten af teksten.

Det er med fuld ret, at loven gør så meget ud af at begrænse fysisk magtanvendelse til det absolut nødvendige. Forud for loven hørte man om mange eksempler på mis-

Det pinlige er, at loven intetsteds bekender sig til værdien af respekt for selvbestemmelse.

Her kan man sammenligne med loven om patientrettigheder. Den kræver informeret samtykke til enhver form for undersøgelse og behandling. Dermed forbyder den tidligere tiders løgn, manipulation, tvang mv.

Jørgen Husted

fremhæver bestandig vigtigheden af, at der træffes beslutninger i samarbejde med brugeren.

Den insisterer på, at man anstrenger sig for at indhente brugerens samtykke til de forskellige foranstaltninger, for eksempel boligskifte. Hvorfor gør den det? Ja, først og fremmest for at undgå, at man bliver nødt til at bruge fysisk magt. Men den slags „samtykke“ kender vi jo fra Lockes eksempel med fangerne. Ved at lyve for mennesker, fortie,

forholde sandheden, manipulere mv. kan man ofte få dem fra at gøre, hvad de ønsker, og til at gøre, hvad de ikke ønsker.

Det er midler, vi ikke har det godt med at tænke på, men hvis de er med til at begrænse magtanvendelse til det absolut nødvendige, er det vel ok?

Kan det passe, at loven skal forstås sådan? At den med andre ord siger god for særdeles vidtgående indgreb i selvbestemmelsesretten, og dét for at begrænse indgreb i handlefriheden?

Det pinlige er, at loven intetsteds bekender sig til værdien af respekt for selvbestemmelse.

Her kan man sammenligne med loven om patientrettigheder. Den kræver informeret samtykke til enhver form for undersøgelse og behandling. Dermed forbyder den tidligere tiders løgn, manipulation, tvang mv. Samtidig præciserer den, at meningen med informeret samtykke er i videst mulige omfang at fremme patienters udøvelse af selvbestemmelse.

Det er den slags, der mangler i Serviceloven.



onsevne, og tvang skal være den eneste udvej for at hindre den pågældende i at skade sig selv eller andre.

Loven gør det klart, at bestemmelserne handler om personer, hvor udøvelse af selvbestemmelse slet ikke kommer på tale – jævnfør Odysseus ved masten med stærkt nedsat psykisk funktionsevne.

Og loven gør det klart, at det alene handler om indgreb i handlefrihed: tvinge en person enten til at gøre noget, denne ikke ønsker, eller afholde personen fra at gøre noget, vedkommende ønsker at gøre.

Konklusionen er, at det, loven går så stærkt op i at sikre, er et udsnit af bruger-

brug. Det var tilfælde, hvor man greb til tvang i stedet for omsorg, pleje eller socialpædagogisk bistand, oftest som følge af for knappe personaleresurser.

Problemet er, at loven med sit ordvalg er kommet til at føre falsk varebetegnelse. Den lader skinne igennem, at den har styr på det med selvbestemmelse – hvad den overhovedet ikke har.

Respekt for selvbestemmelse?

Nu er det selvfølgelig kun et problem, hvis selvbestemmelse er en grundværdi i socialt arbejde. Her er loven meget uklar. Den

Jørgen Husted er lektor ved Institut for Filosofi og Idehistorie ved Aarhus Universitet og medlem af SL's Ethiske Udvalg.

Dette er den første af tre kommentarer om selvbestemmelse og etik. De to næste følger i de kommende to numre af Socialpædagogen.

– Vi ser gerne nogle fastere rammer for familieplejernes arbejde, der gør, at de i højere grad kan koncentrere sig om at passe børnene og ikke skal bruge tid på papirusseri og forhandlingerne med kommunen.

Benny Andersen, næstformand i SL

Ferieaftalen gælder ikke for familieplejere

SL og KTO tabte faglig voldgiftssag om, hvorvidt KTO's ferieaftale også gælder for familieplejere – nu vil SL have politisk initiativ, der kan afklare familieplejernes status og rettigheder

Af Jens Nielsen

Arkivfoto: Holger Bundgaard/
chiliarkiv.dk

VOLDGIFTSSAG ■ Familieplejere er ikke omfattet af KTO's ferieaftale med Kommunernes Landsforening (KL).

Det er konklusionen efter en voldgiftssag, hvor SL og KTO har villet have KL til at anerkende, at de ansatte familieplejere hører ind under aftale.

Men det mente de tre dommere – eller opmænd, som de hedder i den slags sager – ikke:

„Der er således efter bevisførelsen ikke grundlag for at antage, at Ferieaftalen var tiltænkt at omfatte andre end de personalegrupper, med hvem der var indgået generelle aftaler om ferie, eller som i øvrigt var omfattet af generelle kommunale ferieordninger.“

Afgørelsen får nu SL til at efterlyse et politisk initiativ på området:

– Vi ser gerne nogle fastere rammer for familieplejernes arbejde, der gør, at de i højere grad kan koncentrere sig om at passe børnene og ikke skal bruge tid på papirusseri og forhandlingerne med kommunen, siger Benny Andersen, næstformand i SL. I begrundelsen for afgørelsen fra voldgiftssagen siger de tre opmænd enstemmigt, at familieplejere ikke kan betragtes som ansatte i Ferieaftalens forstand.



„Efter det anførte om baggrunden for indgåelsen af Ferieaftalen og efter karakteren af plejeaftalerne og forholdet mellem den enkelte familieplejer og vedkommende kommune(r) finder opmændene herefter, at familieplejerne ikke kan anses for 'ansatte' i Ferieaftalens forstand.“, hedder det i afgørelsen.

Advokat Karen-Margrethe Schebye, der har ført sagen for KTO, peger på, at baggrunden for indgåelsen af Ferieaftalen i 1993 var et ønske om at få styr på et kaos af forskellige ferieregler på det kommunale område. På den baggrund kan hun ikke forstå afgørelsen og argumenterne fra KL's side:

– Det er besynderligt, når man i sin tid

ønskede at rydde op på ferieområdet. Nu har vi i stedet en „dom“ for, at formålet med den kommunale ferieaftale ikke var at sikre alle lønmodtagere i kommunalt regi fælles regler. Nu har vi i stedet to grupper, hvor nogle er inde i aftale-varmen, mens familieplejerne altså står udenfor. KL var således tilsyneladende ikke reelt interesseret i at rydde op i reglerne, siger Karen-Margrethe Schebye.

– Det må KL jo så have i erindring, når der rådgives til kommunerne i forhold til familieplejerne. Nu skal kommunerne jo entydigt til at huske, hvad der kunne være glemt – nemlig, hvordan man overholder Ferielovens regler i forhold til afregning af feriepenge og indsendelse af heraf til Ferie-

Konto samt attestation af Ferie-Konto kort. Denne ekstra administrationsgang havde nogle kommuner sikkert gerne været foruden.

Status quo på området

Hun understreger, at det er vigtigt at have øje for, at afgørelsen ikke betyder, at familieplejerne nu ikke længere betragtes som ansatte overhovedet.

– Der skal man ikke være nervøs. Der er masser af love, regler og andre afgørelser, der siger, at familieplejerne er at betragte som ansatte. Det gælder for eksempel på arbejdsmiljøområdet, på ledigheds- og arbejdsskadeforsikringsområdet og i forhold til partshøringer. På den måde er der ikke sket nogen ændring af det faktum at familieplejerne er ansatte, siger Karen-Margrethe Schebye.

Når sagen i den grad er kommet til at handle om netop ansat eller ej, er det fordi Ferieaftalen mellem KTO og KL udelukkende omtaler og gælder for 'ansatte'. Derfor har kommunerne i deres bevisførelse forsøgt at argumentere for, at familieplejerne ikke er ansatte – og de argumenter accepterede opmændene altså.

– Det er da ubehageligt, at opmændene i præmisserne for deres afgørelse bevæger sig ind i en terminologi, hvor det kommer til at lyde som om familieplejerne ikke er ansatte – det er sagt på jysk ret træls. Men lad os spise brød til: Familieplejerne er altså ikke værre stillede nu end før afgørelsen, siger Karen-Margrethe Schebye.

Hun vurderer dog, at det bliver svært fremover at få familieplejerne lempet ind i KTO's aftaler:

– Det er åbenbart, at det bliver op af bakke, hvis man vil igennem med at få familieplejerne omfattet af andre af KTO-aftaler. De muligheder er helt klart forringet, siger hun.

I SL siger Benny Andersen, at afgørelsen ikke umiddelbart ændrer noget i den måde, SL konkret arbejder med de kontrakter, der indgås mellem familieplejere og kommuner.

– Vores udgangspunkt har i de senere år været, at der ikke er nogle faste rammer, og at alle kontrakter derfor tager udgangspunkt i den konkrete anbringelse. Og selvfølgelig skal det også fremover være sådan, at det er hensynet til barnet og dets familie, der er udgangspunktet. Men vi så gerne, at man fik fastslået nogle grundlæggende rettigheder for eksempel i forhold til ferie og lignende, siger Benny Andersen.

Politisk initiativ, tak

Også Karen-Margrethe Schebye mener, at der nu må arbejdes for at få afklaring på familieplejernes status og rettigheder:

– Med de modstridende afgørelser er de

efterhånden havnet i retligt kaos, hvor de svæver rundt mellem at være sidestillet med det private enmandsforetagende og personale på de institutioner, de 'erstatte'. Det kan da godt være, at de ikke kan puttes ind i den almindelig definition af ansatte i enhver henseende, men ligesom

– I de større kommuner må det være indlysende at få indsatsen omkring familieplejen opkvalificeret, integreret og gjort til en del af den samlede børn- og ungeindsats.

**Benny Andersen,
næstformand i SL**

en sygeplejerske i dag ikke er en ren Florence Nightingale, så har en familieplejer også brug for nogle ordentlig rammer, så han eller hun kan bruge sine ressourcer på barnet, siger Karen-Margrethe Schebye.

Hun peger på, at organisationerne godt selv ville kunne aftale sig frem til disse rammer, men det tvivler såvel hun og Benny Andersen på er realistisk. Men i SL vil man også nu sætte fart i en samlet løsning for familieplejernes forhold:

– Der må komme en afklaring på hele det her område. Det er fint, at der tages udstrakte hensyn til den enkelte anbringelses natur, men der er vel ingen, der kan være interesseret i, at tilfældighederne råder – det er trods alt mere end halvdelen af de anbragte børn, der befinder sig i familiepleje. Med anbringelsesreformen fik vi sat nogle lønmodeller i søen og udformet nogle uddannelsesstilbud, og nu må vi få de her ting på plads, siger Benny Andersen.

Han peger på, at kommunalreformen er en oplagt mulighed:

– I de større kommuner må det være indlysende at få indsatsen omkring familieplejen opkvalificeret, integreret og gjort til en del af den samlede børn- og ungeindsats, siger SL-næstformanden.

Han kunne godt tænke sig, at der kom lidt fart over det tværministerielle udvalg, der med deltagelse af KL har siddet siden september 2003, og som har til opgave at kortlægge familieplejernes arbejdsretlige status – herunder ferierettighederne.

– Man kan vel ikke fra politisk side være ligeglade med det område – og nu vil vi så overveje, hvordan vi få sat skub i udviklingen, siger Benny Andersen.

jni@sl.dk

Noter

Genbrug på GAIA Museum

Der bliver så meget til over i industriproduktionen, men meget af det kan bruges igen. Det er tanken bag ReMida-projektet på GAIA Museum i Randers. Inspireret af et lignende projekt i Reggio Emilia i Italien og i samarbejde med en række institutioner har museet åbnet et center, institutioner, skoler, spejdere og kunstnere kan komme og hente og bearbejde alskens materialer, som egentlig er affald, men som snildt kan bruges kreativt til kunst, installationer, teater, hulebyggeri eller lignende. ReMida-centret passes af to af GAIA's udviklingshæmmede medarbejdere og er gratis at bruge. Se mere på www.gaia.dk

jni

Hvem skal have LO-prisen?

Når sommeren er forbi om nogle måneder, afholdes LO's årlige kulturkonference, og LO-prisen skal uddeles for 26. gang. I 2002 var det forfatteren Cecil Bødker, i 2003 tegneren Roald Als og sidste år var det musikeren og satiriker Niels Hausgaard. Men hvem skal have den i 2005? Alle LO-medlemmer kan være med til at opstille kandidater – personer eller organisationer, som inden for billedkunst, litteratur, teater, dans, musik, tv eller film „har gjort en særlig indsats for fagbevægelsens medlemmer“. Forslagene skal være hos LO senest 1. september, så der kan tænkes over det ude i sommerlandet, hvor man også kan drømme om at vinde en af 20 præmier, der uddeles blandt forslagsstillerne. Kandidatforslag sendes til LO, Islands Brygge 32 D, Box 340, 2300 Kbh. S – mærk kuverten LO-prisen.

jni

Et pluk af relevante fagbøger

Redigeret af Jens Nielsen



Tugt og dannelse

Af Ellen Nørgaard

Tre historier fra kulturkampens arena – sådan lyder undertitlen på denne bog, men det er ikke Fogh & Co's udgave. Det handler om skole, opdragelse og børnesyn i den kulturkamp, der har fundet sted i det danske pædagogiske miljø i tiden efter Anden Verdenskrig. Det handler om reformpædagogik, dannelsesidealer og menneskesyn. Den første historie handler om forstander C.C. Kragh-Müllers arbejde for at ændre samfundets syn på de „moralsk defekte“

børn. Børnene – læs: drengene – blev samlet på Dagarbejdsskolen, og det var som forstander her, Kragh-Müller tog afsæt. Den anden historie sætter fokus på de politiske diskussioner, der førte til, at det fra 1951 – 16 år tidligere end i resten af landet – blev forbudt af slå børnene i de københavnske skoler. Bogens tredje del handler om det radikale, pædagogiske miljø og dets virke i årene lige efter krigen – og på den måde kommer den alligevel til at dreje sig om den aktuelle kulturkamp og den del af skoledebatten, der former sig som et angreb på kulturradikalismen. Forfatteren er dr.pæd. og docent ved DPU.

Udkommet på Gyldendal. 304 sider, 325 kroner.

Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde

Af Peter Høilund og Søren Juul

Her er et nyt ord at bide mærke i: krænkelser. 25 såkaldt svage klienters erfaringer med nederlag og krænkelser er materialet i de to forfatters undersøgelser af, hvordan det står til med arbejdet for og med dårligt stillede borgere på landets socialkontorer og sociale tilbud. Og det står skidt til, mener de to forfattere, der begge er lektorer ved RUC. De gode viljer og etisk bevidst lovgivning slår tilsyneladende ikke igennem i det praktiske sociale arbejde. Med inspiration fra den tyske filosof Axel Honneth taler de to forfattere for, at gensidig menneskelig anerkendelse er en forudsætning for udvikling af selvværd og identitet – det, forfatterne kalder for „opblomstring“. Der er også brug for dømmekraft hos socialarbejderen – en dømmekraft, der skal hvile på anerkendelse og „fortrolighedskundskab“. I bogens sidste del giver de to forfattere et bud på, hvor de to begreber kan finde større fodfæste i det sociale arbejde. Bogen henvender sig til både studerende og praktikere.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 180 sider, 225 kroner.

Filosofiske fortæller om værdier

Af Eddy Thomsen



Andetsteds på denne side omtales en bog om kulturkamp. Her er en bog om en anden variant: Værdikampen. Og det er da også umuligt at tale om opdragelse eller uddannelse uden at tale om værdier. Men hvad er værdier? Jo, det er det, vi vil gå gennem ild og vand for, det er en umistelig kerne i den personlige udvikling og den historiske og sociale bevidsthed, lyder buddet i disse fortællinger om værdier „for voksne med børn“, som undertitlen lyder. Det lyder måske ret højtravende, men forfat-

teren, der er lektor på Peter Sabroe Seminariet i Århus, har valgt en erklæret barnlig vinkel på tingene – den er „holdningsbaseret“ og „tager vores grundlæggende metafysik alvorligt“. Bogen handler om at-hed, hvordan-hed og sådan-hed, den handler om at lade sin unge spise af slikket, der står i børnehøjde nede i Føtex og gøre det til forretningens problem. Den handler om eksistentielle, sædelige, sociale, religiøse og fundamentale værdier, og det er isprængt billeder, eksempler og fiktions forestillingskraft. Og den skulle gerne gøre læseren bedre til at stå til ansvar for og argumentere for sine værdier.

Udkommet på Semi-forlaget. 192 sider, 178 kroner.

At overvinde depression

Af Paul Gilbert

Konstant træthed, søvnproblemer, skyldfølelse, problemer med selvværdet og tanker om selvmord – typiske symptomer på depression. Man regner med, at 300 millioner mennesker på globalt plan lider af depression i sværere eller mildere grad. For nogle af dem vil der være hjælp at hente i denne bog: Forfatteren er professor i klinisk psykologi ved universitetet i Derby og leder af det regionale psykologfunktion for voksne, og han bruger den kognitive adfærdsterapi som teoretisk afsæt for denne „selvhjælpsguide“. Bogen indeholder konkrete skemaer og modeller, som læseren kan bruge til at bryde de automatiserede, negative tankerækker og i stedet

kunne sætte sit sind op til ny udadvendthed og forståelse af omverdenen og af selvet. Bogen er altså meget rettet mod brugeren, men kan også bruges af både socialarbejdere, studerende og for eksempel pårørende.

Udkommet på Forlaget Klim. 345 sider, 345 kroner.

Hvad lærer de studerende...?



Af Winnie Grønsved (red.), Helge Dohn, Per Fibæk Laursen og Kirsten Reiby

Hvad lærer de studerende, hvordan lærer de, og hvad fører uddannelsen til? Sådan er den mundrette titel på denne rapport, der beskriver resultaterne af et forskningsprojekt, der sætter fokus på det pædagogiske kandidatstudium på DPU og KU. De studerende har dels svaret på spørgeskemaer, dels skrevet logbøger i 2002 og 2003. Hovedformålet har været at få et materiale, som kan bruges i overvejelserne om, hvordan studierne og studiemiljøet kan og skal udvikles. Rapporten viser blandt andet,

at der ikke er sket nogen revolution af undervisningsmetoderne. Forelæsninger er fortsat den mest dominerende undervisningsform. Og det er ikke noget, der umiddelbart gør indtryk på de studerende. De mener, at de lærer mest gennem deres egne aktiviteter... Og det må være alene, for de studerende betegner det faglige sociale studiemiljø som nærmest helt fraværende.

Udkommet på DPU's Forlag. 94 sider, 145 kroner. Bestilles på www.dpb.dpu.dk



Ord på selvfølgelighederne

Bogen „Socialpædagogisk arbejde med børn og unge“

er blevet til i samarbejde mellem SL og Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU).

Deltagerne fra de seks institutioner har fået vejledning af professor Inge Bryderup fra DPU og konsulent Torsten Erlandsen fra SL. De har blandt andet fået tips vedrørende skriveprocessen, modtaget en guideline med spørgsmål og lært at give hinanden gensidig kritik. De har også fået løbende deadlines på de foreløbige tekster, så arbejdet er kommet i skred. Det samlede resultat er redigeret af Inge Bryderup og udgivet af Socialpædagogernes Landsforbund. Bogen er på 298 sider og koster 140 kroner plus forsendelse. Den kan fås gennem SL via www.sl.dk eller telefon 3396 2800.

Aurora er en amtsinstitution under Sundheds- og Psykiatriforvaltningen i Københavns Amt, der består af seks mindre afdelinger fordelt over hele amtet.

I bogen „Socialpædagogisk arbejde med børn og unge“ koncentrerer beskrivelsen af Aurora sig om afdeling Salus, der ligger i Avedøre Stationsby og er normeret til 17 unge i længerevarende døgnanbringelse. Alle er normalt begavede med psykosociale problemstillinger. Mange har misbrugsproblemer.

Lisbet Fiil Larsen og Lene Lilja Madsen fra ungeinstitutionen Aurora har deltaget i et projekt, hvor de skulle beskrive den socialpædagogiske praksis på deres arbejdsplads. Det gav stof til eftertanke

Af Maria Rørbæk
Foto: Kurt Johansen

DOKUMENTATION ■ Hvordan er det lige, at man skruer ned for blusset, når gryden er ved at koge over i en gruppe unge?

Socialpædagog Lene Lilja Madsen og afdelingsleder Lisbet Fiil Larsen har søgt svar på dét og mange andre spørgsmål om dagliglivet på en døgninstitution for vanskelige unge.

Sammen med pædagoger fra fem andre institutioner har de sat ord på den socialpædagogiske praksis i hverdagen. Ord, der nu er samlet i bogen „Socialpædagogisk arbejde med børn og unge“, der udgives af SL.

– Vi skulle beskrive meget af det, vi gør uden at tænke over det, for eksempel i spørgsmålet om, hvordan vi undgår at optræde konflikter. Det ligger på ryggraden, at man skal træde et skridt tilbage i stedet for at træde et skridt frem, og at man skal tale med dæmpet stemmeførelse, men nu har vi også fået sat ord på det, forklarer Lene Lilja Madsen.

Hun og Lisbet Fiil Larsen har brugt

omkring 15 arbejdsdage på at beskrive socialpædagogikken på deres arbejdsplads, afdeling Salus på ungeinstitutionen Aurora i Københavns Amt. Bevæbnet med kaffe og Marabou chokolade sad de bag computeren. Alt fra organisationens struktur til en karakteristik af målgruppen og en beskrivelse af socialpædagogikken i hverdagssituationer som morgenritualer, møder og konflikter mellem de unge kom ned på papir. Resultatet er et kapitel på 35 sider.

– Det har skærpet vores fokus på, hvad det egentlig er, vi laver, konstaterer Lene Lilja Madsen.

– Undervejs i processen har vi ofte spurgt os selv om, det nu også var rigtigt, det vi skrev eller om, det bare var en forestilling vi havde. Der er jo stor forskel på, at beskrive tingene som man gerne ville have, at de var, og at beskrive dem, som de er, siger Lisbet Fiil Larsen.

Spørgsmålstegn ved prioriteringerne

Et konkret eksempel er afsnittet om aktiviteter på institutionen, hvor der står:

– I dagligdagen planlægger vi aktiviteter i form af biograffure, svømmetur eller andre aktiviteter, som de unge foreslår. Vi må desværre erkende, at det i en travl

hverdag er den slags aktiviteter, der ofte ikke bliver til noget.

Den beskrivelse har efterfølgende fået Lene og Lisbet til at reflektere over om, de kunne gøre noget anderledes:

– I kølvandet på en beskrivelse foregår der jo også en

– Til sidst begyndte kollegaerne også at sige, at nu måtte vi godt nok gerne se at blive færdige. Og de unge, der har mig som kontaktperson, begyndte at brokke sig: „Du er her aldrig, Lene“

Lene Lilja Madsen, pædagog



Lene Lilja Madsen (til venstre) og Lisbet Fiil Larsen skrev kapitlet om afdeling Salus på Aurora i fællesskab. De sad længe med ordene hængende mellem sig for at finde de helt rigtige.

evaluering. Vi har automatisk spurgt os selv om, vi egentlig gør det rigtige. Når vi har så fortravlet en hverdag, at vi ikke har tid til at fællesaktiviteter ud af huset, er det så en rigtig prioritering, spørger Lene.

Bogen har også været en øjenåbner på et andet punkt:

– Da vi begyndte at beskrive de unge, gik det op for os, at mange af dem har mistet en forælder eller et andet nærtstående familiemedlem. Men i de unges handleplaner, havde vi ikke beskrevet sorgarbejde som et punkt. Problemet har været, at vores unge jo har andre problemer, der træder lysende klart frem. For eksempel at de pjækker fra skole eller er misbrugere, og de åbenlyse problemer kan skygge for andre problemer, som det også er vigtigt at arbejde med, siger Lene.

– Gennem projektet har vi fået en lidt større bevidsthed om de unge, så vi er blevet bedre til at se bag om problemerne, uddyber Lisbet.

En anden gevinst har været, at Lene og Lisbet er blevet bedre til at forklare om metoder og vilkår på institutionen. For eksempel når det gælder arbejdet med de unges misbrug. Mange udenforstående har

svært ved at kapere, at pædagogerne ikke sætter en stopper for de unges hashrygning. Dét dilemma forsøgte Lene og Lisbet at beskrive. De sad længe med ordene hængende mellem sig for at finde de helt rigtige.

Til sidst lykkedes det med sætningerne:

– Det er et faktum, at vi som pædagoger på Salus ikke kan drage den yderste konsekvens af, at en ung eksempelvis ryger hash på værelset eller nægter at gå i skole. Den yderste konsekvens af dette, ville i mange andres forståelse betyde, at den unge burde smides ud – dette er ikke en mulighed på Salus, idet man af åbenlyse grunde ikke kan smide en ung ud på samme grundlag, som vedkommende er blevet indskrevet.

Fortæl om rammer og metoder

I dag synes Lene, at hun er blevet bedre til at forklare socialrådgivere og andre om sit arbejde og hvorfor forskellige metoder virker eller ikke virker.

– Der er mange forældre, socialrådgivere og skolelærere, der ikke kan forstå, hvorfor vi for eksempel ikke altid kan få de unge op om morgenen. Men så er det jo vigtigt at gøre det klart, hvilke rammer vi arbejder

under, for vi kan jo ikke bruge tvang. Vi må jo ikke kaste vand i hovedet på dem eller rive dynen af dem, og vil det for den sags skyld heller ikke. Hvis vi har tid, kan vi sætte os på den unges sengekant og vente på, at de på et tidspunkt bliver så trætte af at have en pædagog siddende dér, at de står op. Andet kan vi ikke gøre, siger hun.

Lisbet lægger vægt på, at arbejdet med bogen netop har gjort dem i stand til at forklare sig over for andre faggrupper og personer, der ikke har samme indforståethed som personalet på Aurora. Selv om alle deltagerne i bogprojektet var socialpædagoger, arbejdede de på vidt forskellige institutioner. Eksempelvis var der milevidt mellem hverdagen på Aurora og spædbørnshjemmene. Det var en kæmpe fordel, fordi deltagerne derfor var nødt til at komme ud over indforståetheden.

– Vi fandt ud af, at det gjaldt om at forklare ved hjælp af konkrete eksempler, siger Lisbet – og kommer med et af slagsen, der er gengivet i bogen:

– En pædagog sidder på kontoret og taler i telefon, da der bliver sparket på døren. Da telefonsamtalen er færdig, rejser pædagogen sig, åbner døren og uden for står



Der kan være knald på, når mange unge er samlet på en institution som Aurora. Lene Lilja Madsen og Lisbet Fiil Larsen gjorde sig umage med at give en nuanceret beskrivelse af de unge.

Rasmus. Rasmus er 17 år. Han er høj og ikke særlig kraftig af bygning. Rasmus er klædt i skatertøj og har sit skateboard under armen.

Idet døren bliver åbnet maser Rasmus sig ind på kontoret og går målrettet mod telefonen, idet han med almindelig stemmeføring siger: „Fuck dig din møgso, må jeg låne telefonen?”.

Pædagogen beder roligt, men bestemt, Rasmus om ikke at sparke på døren og i øvrigt om at tale ordentligt, hvortil Rasmus smiler og siger: „Jeg vil bare gerne låne telefonen, for jeg skal ringe til min mor”.

– Eksemplet viser, at vores unge kan have et sprog og et udseende, der kan virke aggressivt og frastødende, samtidig med at de er børn indeni, konkluderer Lisbet. Efterfølgende er institutionen i højere grad begyndt at bruge eksempler, når de skal lave indberetninger til kommunen.

– Jeg håber, at bogen kan inspirere andre socialpædagoger til at beskrive deres arbejde. I så fald vil jeg anbefale, at de aftaler gensidig sparring med kolleger fra en anden afdeling – eller endnu bedre fra en anden institution – så det ikke bliver for indforstået, siger Lisbet.

Tidskrævende

Hun og Lene synes helt bestemt, at resultatet har været sliddet værd, men det har været meget arbejdskrævende.

– Til sidst begyndte kollegaerne også at sige, at nu måtte vi godt nok gerne se at blive færdige. Og de unge, der har mig som kontaktperson, begyndte at brokke sig: „Du er her aldrig, Lene”, siger Lene Lilja Madsen.

– Man skal være indstillet på, at det koster tid. Ellers kan man lige så godt lade være. Som afdelingsleder kunne jeg jo selv

bestemme, hvor mange timer vi skulle trække ud, og det gjorde det selvfølgelig nemmere. Jeg behøvede kun at diskutere med mig selv, siger Lisbet Fiil Larsen.

Ud over hende og Lenes egne erkendelser i forbindelse med selve skriveprocessen, regner Lisbet Fiil Larsen med at nye medarbejdere, studerende, socialrådgiver og lignende faggrupper vil få glæde af bogen:

– Når vi får studerende i praktik, giver vi dem en kopi af kapitlet. Det giver en god forståelse for det arbejde, de går ind til. Det gælder ikke kun for vores kapitel, men for alle kapitler i bogen. Derfor forestiller jeg mig også, at bogen vil være god på seminarier, så de studerende kan få en større forståelse for, hvad det socialpædagogiske arbejde egentlig indebærer.

mrk@sl.dk



Søger fælles faglig identitet

disse mange fragmenter af viden", siger forbundsnæstformand Benny Andersen i forordet til bogen „Socialpædagogisk arbejde med børn og unge – beskrivelse og dokumentation“.

Han understreger, at socialpædagogerne skal være indstillet på at dele deres beskrivelser og viden med hinanden og dermed „bryde den socialpædagogiske arvs onde cirkel, nemlig at vi hver gang starter med at opfinde den 'dybe tallerken'. Det har vi indtil videre gjort i 100 år. Lad os skabe nogle andre traditioner“.

Bogen er et resultat af et dialogmøde i 2003 om praksis og forskning. Årsagen var en bekymring for at praksis, professionen og forskningen kom til at lide store tab, hvis ikke der blev sat skub i produktionen af beskrivelser og formidling af det socialpædagogiske arbejde. Samtidig med at forskerne gav udtryk for, at det i stigende grad er vanskeligt at opnå den indsigt i socialpædagogiske arbejde, der kan være udgangspunkt for at udvikle og kvalificere forskningen.

På den baggrund blev der besluttet et udviklings- og analysearbejde. Hvor det overordnede formål var at få udviklet en række beskrivelser og dokumentation af det socialpædagogiske arbejde, samt få udviklet et værktøj eller koncept, som kan udvikle en metode, der kan støtte socialpædagogerne i at kunne beskrive det socialpædagogiske arbejde, så beskrivelserne kan bruges til at generere ny viden, som kan kvalificere og udvikle den socialpædagogiske praksis i et samarbejde mellem forskere og socialpædagoger.

SL udvalgte 6 forskellige børn og unge institutioner fra hele landet. Hver institution udvalgte 2, en enkelt 3 socialpædagoger, som på institutionens vegne skulle stå for det praktiske skrivearbejde. Et udviklings-, dokumentations- og projektarbejde, der

strakte sig over et halvt år. Sociologen Inge M. Bryderup fra DPU har fungeret som konsulent, forsker og underviser.

I bogen får vi en beskrivelse af deres forslag til et fælles koncept (manual) for, hvordan man kan beskrive det socialpædagogiske arbejde, samt en evaluering af udviklingsarbejdet.

På 249 sider guider 13 engagerede socialpædagoger os ind i den socialpædagogiske hverdag, der netop kendetegner deres institution.

- Beskrivelse af de institutionelle rammer,
- Institutionens grundsyn, formål/perspektiver med det socialpædagogiske arbejde
- beskrivelse af målgruppe, eventuelt flere grupper,
- socialpædagogiske metoder og strukturelle forhold,
- institutionens aktuelle udviklingsbehov eller -planer.

Socialpædagogerne på de enkelte arbejdspladser leder os på en meget forskellig og personlig måde. Vi får et godt billede af hvilke ligheder og forskelligheder, der netop nu præger arbejdet med børn og unge fra 0-24 år, som af den ene eller anden grund lever et liv på institution. Børn og unge som har meget forskellige baggrund, vilkår, støtte og udviklingsbehov. De fleste har heldigvis krydret deres beskrivelse med cases, som er en stor hjælp for mig til at forstå og begribe de mange beskrivelser af, hvordan de arbejder.

Respekt for åbenheden

13 socialpædagoger har sagt ja til at blive kigget over skulderen, og den generøsitet bør læserne forstå at honorere, mener Benny Andersen, der skriver i bogens forord:

„Hvis der skal skabes ny viden ud fra be-

Socialpædagogernes Landsforbund, sociologen og 13 socialpædagogers jagt på socialpædagogikkens og professionens faglige identitet i bogen „Socialpædagogisk arbejde med børn og unge – beskrivelse og dokumentation“. Det er et fælles udviklingsproces, alle kan lære noget af!

Af Jørn Foss,
fhv. seminarlærer

Nu skal det være, mener SL, for „et stort problem inden for socialpædagogisk arbejde er, at vidensgrundlaget for fagets udøvelse er meget tyndt. Der er tusindvis af enkeltrapporter, men ingen opsamling af

skrivelse af socialpædagogisk arbejde, forudsætter det, at socialpædagoger er indstillet på at dele deres beskrivelser og viden med hinanden. Men det kan være konfliktfyldt, for jo bedre man er til at beskrive sit arbejde, jo mere sårbar bliver man, og jo mere udstiller man sine svage sider. Derfor forventer SL, at læserne behandler de følgende beskrivelser med så stor professionel respekt, at du gør dem til en del af et stort fælles udviklings- og læringsproces, hvor alle kan lære af alle."

De 13 er meget selvkritiske og refleksive med hensyn til deres egne beskrivelser. De er specielt gode til at beskrive hvad der sker i praksis, hvordan det sker, men ikke altid hvorfor. De er for beskrivende og for lidt reflekterende og problematiserende med hensyn til deres egen praksis og arbejdspladsens pædagogik og den sammenhæng og helhed, de indgår i. De er meget loyale, og måske skulle de tænke noget mere højt om det, der er svært og problematisk. Men de erkender for eksempel, at de er bedre til at problembeskrive børn og unge end til at tydeliggøre og bygge på deres ressourcer og potentiale. Find-fem-fejl-synet, den stigmatiserende og kategoriserende tendens,

Jeg er overbevist om, at hvis SL's projekt skal lykkes, så skal man sikre udviklingen af en etisk anerkendende dialogkultur og satse på at skabe udviklingsrum for den fordomsfrie dialog. Konceptet er et skridt på vejen, men kan langtfra stå alene.

Jørn Foss, fhv. seminarielærer

der har hærget området helt tilbage fra halvfjerdserne, præger stadig i alt for høj grad området.

Hovedparten af de 13 socialpædagoger fandt, at det sværeste ved at beskrive deres socialpædagogiske arbejde var det overordnede formål eller værdigrundlaget samt det teoretiske grundlag, og nogle nævner problemer med at få beskrevet sammenhængen mellem det teoretisk eller værdimæssige grundlag, og endelig fremhæves vanskelighederne med at beskrive

selve den socialpædagogiske praksis, hvor årsagerne ses i mangelfulde begreber og ord, samt i at de bagvedliggende teorier og metoder er komplekse at beskrive. Hermed fokuserer de mest på relationen, forholdet mellem pædagogen og de(n) unge. Der er meget få refleksioner om gruppens indbyrdes relationerne og det, der sker uden for de institutionelle rammer.

I beskrivelserne møder vi rigtig mange beretninger, hvor pædagogerne er hverdagens helte, som taler med lavmælt empatisk stemmeføring og har tjek på stort set alle situationer på den rigtige måde.

Etisk dialogkultur

Jeg nyder altid at læse praksisbeskrivelser, men jeg fik også et nostalgisk tilbageblik på mit mere end 30 års arbejdsliv som seminarielærer og uddannelseskonsulent i SL. Hvor jeg var så privilegeret at møde rigtig mange fantastiske dygtige pædagoger på tomandshånd, på temadage, kurser eller lignede steder, hvor man var i et frigtort og andet lærings- og udviklingsrum fra den konkrete hverdags handletvang og institutionskultur. Her var man historieløs deltager, der kunne fortælle sine egne subjektive historier i en anerkendende åben og etisk dialogkultur. Her kom tvivlen, dilemmaerne og nye ideer på banen. Her blev mange nye og visionære faglige ideer udviklet. Her var en blomstrende faglig iderigdom og kreativitet, så det var en fryd for øret. Her var det ikke svært at finde ord eller begreber på, hvad det var man havde gang i og især, hvad man gerne ville have gang i, hvis nu....

De samme pædagoger kunne klappe i som en østers, når de sad i faglige forsamlinger, hvor professions- og diskurspolitiet kom på banen. Det kunne ske på personalemøder, men også når man mødtes i faglige forsamlinger.

Årsagen til dette tilbageblik var, at jeg læste om det svære ved at udvikle et fælles koncept for, hvordan man skal beskrive det socialpædagogiske arbejde.

Jeg er overbevist om, at hvis SL's projekt skal lykkes, så skal man sikre udviklingen af en etisk anerkendende dialogkultur og satse på at skabe udviklingsrum for den fordomsfrie dialog. Konceptet er et skridt på vejen, men kan langtfra stå alene.

Bogen kan anbefales. Da man får et godt og nuanceret kendskab til et udsnit af børn og unge området netop nu. Samtidig er der materiale til mange heftige diskussioner. Ikke mindst i det afsluttende kapitel, hvor Inge Bryderup samler op på projektet. Hun

En af de unge, det hele handler om. Foreviget på institutionen Aurora, der har leveret den ene af de seks praksisbeskrivelser i bogen



ser blandt andet to hovedtendenser, der præger området. Det er relationspædagogik og en traditionaliseret tilgang. De er begge differentieret, individorienteret pædagogik, men også forskellige. Den traditionaliserede tilgang er utidssvarende og traditionsbunden. Relationspædagogikken er en kompensatorisk pædagogik, hvor de asymmetriske relationer mellem pædagog og ung bliver både midlet og målet i sig selv. Socialpædagogikken bliver i begge tilfælde til individuelt formuleret normativ pædagogik.

Efter læsningen af de 6 praksisbeskrivelser og ud fra mit kendskab til børn og unge området, er jeg enig i, at pædagoger altid skal være reflekterende, observerende, samt sikre sig, at pædagogikken ikke udvikler sig til en personlig normativ pædagogik eller bliver for individualistisk orienteret. Jeg oplever, at relationspædagogik bliver praktiseret på en langt mere nuanceret og perspektivrig måde.

Det er mit håb, at SL i den videre proces sætter på at mangfoldighedens socialpædagogik bliver beskrevet. At man vil tage de

svære diskussioner og sikre en etisk dialog, hvor det ikke kun er de uddannede socialarbejdere, de officielle institutioner, men hele det socialpædagogiske arbejdsfelts viden der inddrages i processen.

„Socialpædagogisk arbejde med børn og unge – beskrivelse og dokumentation“ er på 298 sider. kan købes hos SL på tlf. 3396 9800 eller over nettet på www.sl.dk. Den koster 140 kroner plus forsendelse.



Den nyvalgte bestyrelse for netværksgruppen af familieplejekonsulenter og kuratorer under Socialpædagogernes Landsforbund er fra venstre: Niels Justesen, Sønderjylland, Jørgen Holte Jørgensen, HB's kontaktperson, Lone Hundahl, Roskilde, Yvonne Bjerregård, Århus, Anette Roussing, Storstrøm og Vibeke Reinhard, Storstrøm (foto: Kurt Johansen).

Nyt netværk for familieplejekonsulenter og kuratorer

Familieplejekonsulenter og kuratorer i Danmark har stiftet et nyt netværk, der skal danne grobund for gensidig inspiration, faglig udvikling og diskussioner af fælles problemstillinger – for eksempel i forbindelse med kommunalreformen.

I første omgang skal netværket være centreret omkring en årlig konference, hvor der bliver mulighed for at høre oplægholdere og diskutere. Den første konference blev holdt i maj i

år under overskriften: „Gør vi det, vi tror vi gør?“ På længere sigt kan der også blive tale om temamøder, en fælles hjemmeside og lokale arrangementer.

Yderligere information fås hos Vibeke Reinhard, der er valgt til netværksansvarlig.

Telefon: 20 41 89 73

mrk

Nyt integrationsprojekt på nettet

www.hjertebrev.dk er et nyt integrationsprojekt for nydanske unge.

Internetportalen består blandt andet af et debatforum, en artikelsamling og en brevkasse, hvor man kan stille spørgsmål om alt fra ensomhed til krop og sind, homoseksualitet og tvangsægteskaber. Det specielle ved brevkassen er, at man kan skrive på seks forskellige sprog – nemlig dansk, engelsk, tyrkisk, arabisk, urdu og farsi. Senere vil der også blive udvidet med andre sprog.

Projektet sponsoreres blandt andet af Integrationsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og Dansk Ungdoms Fællesråd.

mrk

SL udsender pjeces om børn i specialskoler

„Når et smil er svært at forstå – om børn i specialskoler“ er navnet på en pjeces, SL netop har udgivet. Efter de eksisterende planer skal specialskolerne efter kommunalreformen overgå fra amterne til kommunerne.

SL nærer sammen med mange forældre imidlertid en frygt for, at de omkring 4.500 børn, der har behov for specialskole vil blive glemt i skyggen af de cirka 600.000, der undervises i de almindelige folkeskoler.

Derfor er pjecen sendt til en række ministre, folketingsmedlemmer, borgmestre, embedsmænd og andre beslutningstagere, så de kan blive opmærksomme på, at børn i amtslige specialskoler har behov for at særligt specialpædagogisk tilbud.

I pjecen fortæller fem specialskoler om det helhedstilbud, de giver børn med forskellige fysiske og psykiske handicap. Det er Brøndagerskolen og Kirkebækskolen i Københavns Amt, Fjordskolen i Sønderjyllands Amt, Enghaveskolen i Fyns Amt og Åmoseskolen i Ringkjøbing Amt.

Pjecen kan læses på SL's hjemmeside www.sl.dk under udgivelser – pjecer & bøger – socialpolitik.

Den trykte udgave findes i begrænset oplag og kan bestilles på sl@sl.dk eller telefon 3396 2800.

kl

Rengøring på hjemmesiden

SL's og Socialpædagogens hjemmesider har fået nyt design, og samtidig er blevet gjort forårsrent i indholdet

Af Liselotte Steen Seider,
webmaster på www.sl.dk,
og Lone Marie Pedersen,
redaktør på Socialpædagogen

SL.DK ■ Det var et stort skridt ind i informationssamfundet, da Socialpædagogerne Landsforbund efteråret 1998 „gik på nettet“. Og socialpædagogerne var mere end klar til at modtage deres fagforbund „online“. SL's medlemsundersøgelse i 2004 viste, at socialpædagoger er vilde med nettet. Ja, de er i den grad på forkant med brugen af det. Hver anden socialpædagog bruger nettet hver dag, og mere end halvdelen klarer indkøb og bankforretninger over nettet. Og det er faktisk over landsgennemsnittet.

Men først og fremmest bruger de nettet til at sende e-mails og til at finde informationer om det socialpædagogiske arbejde – både praktiske oplysninger og pædagogisk viden. På jobbet bruger omkring 70 procent nettet til sådanne opgaver. Og også i fritiden er socialpædagoger flittige på nettet, hvor mange selv sørger for at øge deres viden.

Det stiller krav til SL og Socialpædagogen om også at følge med tiden og med medlemmernes behov for gode, hurtige og klare informationer på nettet. Og informationerne skal serveres på en måde, så de er lette at få fat i. Ingen gider læn-

gere gå forgæves eller lede i timevis for at finde det, de søger. Derfor har vi pr. 1. juni fået et nyt design på vores hjemmesider, og vi har ryddet op og sorteret i de informationer, der ligger.

sl.dk

Med det nye design er siderne blevet mere overskuelige at se på, og en række nye funktioner er føjet til SL's hjemmeside. Man kan nu blandt andet „tippe en ven“ om interessante sider eller automatisk få tilsendt en mail, når der er nyt på bestemte sider. Og så er det også blevet lettere at klikke sig direkte ind til det, man leder efter, da der er kommet flere direkte indgange på hjemmesidens forside.

En anden nyhed er, at informationerne er blevet sorteret i nye „kasser“, sådan at alle de områder, der er vigtigst for medlemmerne, nu kan nås med et enkelt klik (se faktaboks). Således er der for eksempel kommet et helt nyt område om arbejdsmiljø, der blandt andet indeholder værktøjer til at forbedre arbejdsvilkårene på arbejdspladsen og konkrete historier fra arbejdspladser, der har anvendt værktøjerne.

Alle amtskredsene i SL har fortsat deres egne hjemmesider, der alle har direkte adresser som eksempelvis www.sl.dk/fyn. Her kan du holde dig opdateret med, hvad der sker i dit lokalområde.

På den nye hjemmeside kan du selvfølgelig også stadig få adgang til SL's andre digitale services. Det gælder NetKassen, SL's digitale a-kasse, hvor du kan sende ydelseskort, søge feriedagpenge og checke, hvor mange feriedage, du har ret til. Og det gælder Jobsportet, hvor du kan

I 2004 lavede vi en undersøgelse af, hvilke områder, medlemmerne synes er vigtigst på SL's hjemmeside. Det har blandt andet resulteret i følgende nye „kasser“ på forbundets nye hjemmeside:

Løn og job

Her ligger overenskomster og aftaler, delt op efter arbejdsgivere, samt en lønberegner, hvor man kan tjekke, om lønnen er rigtig.

Fag og uddannelse

Siden giver et overblik over det socialpædagogiske arbejdsområde samt muligheder for efter- og videreuddannelse.

Arbejds miljø

Her er der blandt andet oplysninger om arbejdstid, arbejdsskader, seniorpolitik og psykisk arbejdsmiljø.

Medlemskab

Her er oplyst fordele ved at være medlem af SL. Det er også her, man kan ændre egne persondata, for eksempel nyt arbejde.

The screenshot shows the homepage of Socialpædagogernes Landsforbund (SL). At the top, there is a navigation menu with links for 'Aktuelt', 'Løn & Job', 'Fag & Uddannelse', 'Arbejds miljø', 'Amtspædage', 'A-kasse', 'Faggrupper', and 'Socialpædagogen'. Below the menu is a large banner image of two people smiling. To the right of the banner is a 'DIREKTE SØGNING' (Direct Search) section with dropdown menus for 'For dig som er' and 'Rådgivning om'. Below the banner are three main content columns: 'TEMA' (with an article about the municipal reform), 'AKTUELT' (with articles about unemployment insurance and wages), and 'GENVEJE' (with links to 'Jobsporet', 'Faglig håndbog', and 'Netkassen'). At the bottom right, there is a 'TOP 3' section listing recent articles. The footer contains contact information for SL.

finde alle ledige stillinger på det pædagogiske område, oprette et personligt CV, og få en mail når der er et job der matcher dine kvalifikationer.

sl.dk/socialpædagogen

På www.sl.dk/socialpædagogen ligger bladet. Både det nyeste nummer og tidligere numre. I løbet af sommeren bliver samtlige

numre af *Socialpædagogen* tilbage til 1999 lagt på. Det betyder, at det bliver muligt at få vist alle artikler, der har været i bladet om et bestemt emne.

Nogle emner, som har været beskrevet i flere artikler i bladet, vil vi samle i et tema, så interesserede kan få et hurtigt overblik over emnet. Temaerne finder man ved at klikke på forsiden af sl.dk/socialpædagogen.

gen. Her kan man også se, hvilke artikler, der er de mest læste.

Endelig får *Socialpædagogen* omtaler af fagbøger nu deres eget område. Her kan man finde et udpluk af de fagbøger, der er kommet inden for de socialpædagogiske arbejdsområder.

Unge misbrugere sikres behandling

Fakta

Unge og misbrug

Kommuner og amter har pligt til at give unge misbrugere under 18 år behandlingsgaranti i løbet af 14 dage. Ordningen gælder fra 1. oktober 2005.

Antallet af helt unge misbrugere med behov for decideret misbrugsbehandling skønnes at udgøre 75 unge på landsplan. Halvdelen skønnes allerede at være i behandling i dag. Behandlingsudgiften til den anden halvdel, der – som følge af garantien – skal have et tilbud om social behandling af stofmisbrug, er vurderet til at koste 4,8 millioner kroner i årligt.

3000 unge skønnes på landsplan at have et misbrug, der kalder på socialpædagogiske tilbud. Det viser „Undersøgelsen af under 18-årige stofmisbrugeres situation“, udarbejdet af Videns- og formidlingscentret for Socialt Arbejde.

Kommuner har siden nytår haft pligt til at udarbejde handleplaner for unge misbrugere.

53 procent af 20 årige unge har prøvet at ryge hash. 52,6 procent af de 20-årige har prøvet at ryge cigaretter, viser Sundhedsstyrelsens MULD-rapport fra 2002.

Socialministeriet udmelder igen i løbet af 2005 en ansøgningspulje med mulighed for at søge støtte til misbrugsprojekter i 2006 og 2007.

En flot tanke, men behandlingsgarantien er kun for de hårdest ramte misbrugere. Hvad med alle de andre unge, spørger eksperter

Af Else Marie Andersen

HASMISBRUG ■ Kommuner og amter skal om tre måneder sikre unge stofmisbrugere under 18 år behandlingsgaranti inden for 14 dage. Men eksperter og fagfolk tvivler allerede nu på, at det kan lade sig gøre.

Behandlingsgarantien er konsekvensen af et lovforslag, som Folketinget netop har vedtaget for at sikre, at også de yngste og tungeste misbrugere får mulighed for at komme i behandling. Nøjagtig som voksne misbrugere har fået behandlingsgaranti.

Men fagfolk og eksperter peger på, at den nye kommunalreform og de unges manglende erkendelse af misbruget er nogle af de største hindringer for, at behandlingsgarantien får en effekt. Manglende viden og især berøringsangst over for misbrugere handlingsslammer tilsyneladende også det sociale system i kommunerne.

– Behandlingsgarantien er en flot tanke, men den bliver svær at få i mål lige nu. Blandt andet fordi kommunerne er optaget af strukturdebatten. Derfor tror jeg, at nogle kommuner vil få svært ved at få udarbejdet de tilbud og handleplaner, de har pligt til over for unge misbrugere. Og hvem skal trække de unge hen til behandlingen? Mange unge misbrugere føler sig sunde og stærke. Det er først om 10 år, de mærker konsekvensen af misbruget, siger forstander på Ungdomshjemmet Seden-Enggaard, Hans Jørgen Jønsson, der er formand for Foreningen af Danske Døgninstitutioner og tidligere misbrugskonsulent.

Hvem skal behandles?

En tidligere undersøgelse har vist, at op mod 3000 unge under 18 år er misbrugere.

Arkivfoto: Maria Hedegaard/Scanpix

De ryger typisk hash for at dulme sociale eller psykiske problemer, men det er ikke dem, behandlingsgarantien er beregnet for. Deres problemer skal løses med socialpædagogiske tilbud: aktiviteter, voksenkontakt og andre tilbud, der kan lede deres fokus væk fra de euforiserende stoffer.

Behandlingsgarantien retter sig derimod mod de 75-100 unge, som decideret har brug for misbrugsbehandling. Altså unge som „på grund af stofmisbruget har så alvorlige sociale og adfærdsmæssige problemer, at den unge ikke kan fungere i forhold til familie, uddannelse, arbejde eller skole“, som der står i bemærkningerne til loven. Men selv blandt garvede behandlere skaber den definition af målgruppen usikkerhed.

– Hvis det er definitionen, så har jeg behandlet halvdelen af dem allerede, siger psykiater Henrik Rindom, der er leder af Stofrådgivningen i København.

De sidste to et halvt år har han behand-



let 119 unge, der ønskede at komme ud af misbruget. Halvdelen af dem var under 18 år. Han mener, det er svært at skelne mellem unge misbrugere, der har brug for socialpædagogiske tilbud og dem, der har brug for decideret misbrugsbehandling, som loven lægger op til.

- Hvad med Jens, der ryger hash hver dag, og som ikke kan passe hverken skole eller arbejde. Han har en plan om at holde op efter sommerferien, når han skal på produktionsskolen. Min erfaring siger mig, at det gør han ikke, for det kan han ikke, men tilhører han målgruppen, spørger Henrik Rindom.

Mistrivsel kan føre til misbrug

Hidtil har kommunernes opsøgende teams og sagsbehandlere manglet ambulante og døgnbemandede behandlingssteder at henvise de dårligste af de unge misbrugere til. Men der har også manglet sociale projekter med tilbud om aktiviteter og vok-

senkontakt til de unge misbrugere, som på grund af deres misbrug og sociale og psykiske problemer ikke kan rummes i kommunens øvrige tilbud til unge. Det viste en undersøgelse fra 2001.

Videns- og formidlingscenter for Socialt Udsatte og UFC Børn og Unge er i øjeblikket i gang med at opdatere undersøgelsen med aktuelle oplysninger om omfanget af unges misbrug og kommunernes tilbud til dem.

- Det bliver spændende at se, om kommunerne har fået flere sociale tilbud til den gruppe unge, der har behov for kontakt fra troværdige voksne, aktiviteter, vejledning og rådgivning, men vi er ikke færdige med at analysere spørgeskemaerne endnu, siger Henriette Zeeberg, temaleder på misbrugsområdet på Videns- og formidlingscenter for Socialt Udsatte.

Hun understreger, at langt de fleste unges misbrugsproblemer bedst hjælpes med socialpædagogisk støtte. De har ikke behov

for egentlig misbrugsbehandling med for eksempel tilbagefaldsforebyggende behandling.

Flere behandlingssteder til helt unge

Socialpædagogens rundringning viser, at nogle kommuner har eller er på vej til at etablere misbrugsbehandling for de helt unge. Det er eksempelvis tilfældet i Ålborg, Århus, Fredericia, Herlev, Høje-Taastrup og Københavns kommuner.

- Vi har fået vores egen behandlingsafdeling lige inde ved siden af. Det er helt fantastisk, for tidligere kunne vi ikke henvise de unge misbrugere til andre. Der findes jo ikke mange behandlingssteder for de helt unge misbrugere, og det er ikke smart at sende dem ned til gamle narkomaner på misbrugscentret, for så får de hurtigt en identitet som misbrugere, siger Helle Staun, der er leder af det opsøgende team, Drivremmen, i Århus.

Drivremmen er netop blevet opnormeret fra to til seks medarbejdere for at styrke det opsøgende arbejde med fokus på misbrug.

- En stor del af arbejdet med unge misbrugere er at få dem til at erkende, at forbruget er for stort. De slår misbruget hen og siger: „Jeg kan selv klare det“ eller „Nu drosler jeg også ned med hashen“. Men det er svært for dem. Vi har en del motivationsarbejde for at få unge til at erkende, at hashen er et problem. Og er vi i tvivl, om der er et misbrug, beder vi den unge gå ind til misbrugskonsulenten for at bede ham hjælpe med at vurdere, hvor alvorligt misbruget er. Det er helt fantastisk, at vi har fået den mulighed, siger Helle Staun.

Også i Herlev har Misbrugscentret Kagshuset netop søgt Socialministeriet om penge til behandling af unge misbrugere under 18 år.

- Vi må erkende, at der er et problem med unges omgang med rusmidler. Der er helt klart flere unge, der eksperimenterer med rusmidler i dag end tidligere, og hash har fået en renaissance, men ikke alle unge er ved at blive misbrugere. 85-90 procent af de unge stopper igen, når de har prøvet det, men 10-15 procent er i risikozonen for at blive misbrugere, og dem vil vi gerne have fat i, inden de kommer for langt ud, siger Bjarne Bisgaard, leder af Kagshuset, Herlev Kommunes misbrugscenter.

Misbruger, men hvorfor?

I København arbejder Stofrådgivningen, som hører under alkoholambulatoriet Lænken, både med de unges psykiske og sociale tilværelse, som ofte bliver slået i stykker, når hashen tager over og bliver til misbrug.

- Men hvad hjælper det, at jeg diagnosticerer en ung som skizofren misbruger, hvis

jeg ikke har en erhvervsrådgiver, der kan hjælpe mig med at finde et fleksjob til den unge. Jeg har haft held med at samarbejde med sagsbehandlere, erhvervsrådgivere og arbejdsgivere for at få unge misbrugere i arbejde, og det er netop den tværfaglighed, der skal til for at løse misbrugerens situation, for de fleste har som regel også andre problemer end misbruget, understreger Henrik Rindom.

Hans erfaring er, at unges misbrug altid er forårsaget af enten social mistrivsel – og det gælder flertallet – begyndende psykisk sygdom eller personlighedsforstyrrelser med karakterafvigende adfærd.

– Spørgsmålet er, hvad er hønen, og hvad er ægget. Men det er tankevækkende, at vi

finder en del skizofrene blandt hashmisbrugere. Uden at de har talt sammen, siger de samstemmende, at de midlertidigt får det bedre, når de ryger hash. Noget tyder på, at de medicinerer sig selv, siger Henrik Rindom.

Nye kriterier og tværfaglighed

Efter hans opfattelse bør kommunerne forstærke den forebyggende indsats over for unges misbrug. Og det kan de blandt andet gøre ved at etablere en god tværfaglig indsats over for unge.

– Mange gode sagsbehandlere fornemmer godt, at der er noget galt med den unge, men de har ikke den fornødne faglighed til at fastslå, hvad der er galt. Derfor

skal man nedsætte mindre arbejdsgrupper af forskellige fagfolk, der kan samarbejde om de unge misbrugere, siger han.

Henrik Rindom peger på tre kriterier, som efter hans opfattelse indkredser størsteparten af unge hashmisbrugere. Og de ville være lettere at håndtere for frontpersonale, sagsbehandlere og andre fagfolk, der møder unge med problemer, som er svære at udrede og skelne fra hinanden.

– Hvis vi går efter de unge, der er smidt ud af skolen, taget for deres første kriminelle forhold og kommer fra brudte hjem, så fanger vi 95 procent af de unge hashmisbrugere. For de tre elementer indgår i næsten alle hashmisbrugerens liv, siger Henrik Rindom.



Arkivfoto: Henrik Sørensen/Scampix

Hash er farligere end de unge tror

For nogle unge er risikoen for at blive afhængig af hash større end risikoen for at udvikle alkoholmisbrug, mener Stofrådgivningens leder

Af Else Marie Andersen

HASHMISBRUG ■ Hash er et undervurderet og overset problem, der er langt mere alvorligt for unges fremtidige trivsel, end mange går og tror.

Det mener psykiater Henrik Rindom, der leder Stofrådgivningen, som har haft over 100 unge misbrugere i behandling de seneste to år.

– Man ved, at hash påvirker de centre i hjernen, der styrer temperament, korttidshukommelse, hurtighed og præcision af

bevægelser. Altså bliver unges følelser, indlæring og koordination af bevægelser nedsat, når de ryger hash, og det er der rigtig mange unge, der gør. Faktisk har antallet af unge hashrygere overhalet antallet af cigaretrygende unge, og det er skræmmende, siger Henrik Rindom, der henviser til Sundhedsstyrelsens seneste MULDRapport fra 2002.

Den viser netop, at 53 procent af de unge 20 årige har prøvet at ryge hash, mens kun 52,6 procent af de 20 årige har prøvet at ryge cigaretter.

– Problemet er, at du ikke kan se på de unge, at de har røget hash. Hvis de unge, der røg hash i stedet drak alkohol og mødte op i skolen, som hashrygere gør i dag, så ville du virkelig opdage, hvor stort problemet er. Men hashmisbruget er usynligt, og i den grad et overset problem, for det er så let at få fat i, og de unge ved, hvor de kan få fat i det, siger Henrik Rindom.

Hashrygere bliver yngre

Sundhedsstyrelsens seneste MULDRapport om unges livsstil og vaner viser, at hash – og illegale stoffer i det hele taget – er blevet mere udbredt blandt de yngre befolkningsgrupper de senere år. Men undersøgelsen går ikke længere ned end til de 16 årige.

Socialpædagogens rundringning til nogle opsøgende gademedarbejdere i kommunerne viser imidlertid, at hashrygerne flere steder er yngre i dag.

– De yngste med hashforbrug og hashmisbrug, vi møder i Aalborg, er omkring 14-15 år. Sjældent ser vi børn helt ned til 12 år være påvirket af hash, fortæller Randi Riis Michelsen, der er leder af Midtby-sjakkert i Aalborg.

I Herlev fortæller opsøgende medarbejder Michel Papapetros fra Det Flyvende Korps, at han forleden hørte, at unge i 6. klasse ryger hash. I Fredericia er det ikke

unormalt at møde en enkelt ung hashryger i 7. klasse.

– Problemet er, at unge hashrygere bliver udstødt og marginaliseret af fællesskabet, så de finder lynhurtigt alternative fællesskaber med ligesindede, og dér kommer behovet for en indsats, så de ikke bliver hængende i det miljø, siger afdelingsleder Hrolf Langgaard, Den Matrikelløse Klub i Fredericia.

Hash bliver i kroppen

Selv om hashrygeren føler, at han ikke længere er påvirket, så har forskere påvist, at stoffet sidder i kroppen i 48 timer efter, man har røget. Med andre ord vil selv et forbrug af hash hver tredje dag være nok til, at den unge konstant er påvirket – uden den unge selv kan mærke det.

– Hash er vanedannende. Hvis de psykosociale omstændigheder er til stede, er risikoen for at udvikle hashmisbrug langt større end risikoen for at udvikle et alkoholmisbrug – i hvert fald blandt de helt unge, siger Henrik Rindom.

Han nævner, at de psykosociale omstændigheder er, hvis den unge trives dårligt socialt i skolen eller på arbejde, hvis den unge er begyndende psykisk syg eller har personlighedsforstyrrelser med karakterafgivende adfærd.

Usynligt misbrug

Og systemets frontpersonale: pædagoger, lærere og andre skal blive bedre til at opdage unges misbrug, mener Henrik Rindom.

– Problemet med hashmisbrug er, at du ikke kan se på unge, at de ryger hash, og misbruget dækker altid over andre problemer. Jeg har eksempelvis behandlet Peter, som fortæller, at læreren de sidste 14 dage har rost ham for at sidde stille i timerne, efter han er begyndt at ryge hash om morgenen og til frokost. Det viste sig, at Peter havde DAMP og var i gang med selvmedicinering. Nogle unge misbrugere får ikke den behandling, de har brug for, konstaterer Henrik Rindom.

Netop unge med dobbeltdiagnoserne: „psykisk sygdom“ og „misbrug“ falder typisk ned mellem systemets tilbud, fordi psykiatrien og misbrugsbehandlingsystemet har svært ved at enes om, hvem der skal løse de unges problem.

Henrik Rindoms erfaring fra behandling af unges hashmisbrug er, at de unge selv er klar over, at deres liv går i stå, når de ryger meget hash. Men de kommer ind i et miljø, der er kendetegnet ved: „I morgen skal jeg nok tage mig sammen...“, men det sker ikke.

– Der er alt for mange unge, der bliver ødelagt af hash, advarer Henrik Rindom.

Gode lederforhold er godt for alle

– Uden gode ledere får vi ikke attraktive arbejdspladser, siger næstformand Mogens Seider i anledning af, at SL udsender et debatoplæg om lederrollen og om ledernes forhold til SL. Han indbyder alle til at blande sig i debatten

Af Kurt Ladefoged

LEDERDEBAT ■ – Det er meget få steder, man har en god arbejdsplads, hvis man ikke også har en god leder. Når SL derfor arbejder for gode forhold for lederne og på at skaffe gode ledere på de socialpædagogiske arbejdspladser, så bidrager vi også til at forbedre forholdene for SL's øvrige medlemmer.

Det siger næstformand Mogens Seider, der som sit ansvarsområde blandt andet har ledergrupperne i SL.

Forbundet har netop udgivet debatoplægget „SL og lederne – strategi og visioner“, som gerne skulle føre til, at SL's hovedbestyrelse kan vedtage en egentlig lederpolitik. Det vil sige en politik, der både sætter fokus på ledernes mulighed for at være gode ledere og deres vilkår som medlemmer af SL.

– Vi sætter debatten i gang, fordi vi har en strategi om, at det er vigtigt for socialpædagogikken som profession at skabe arbejdsbetingelser, hvor lederen og medarbejderne i fællesskab kan udvikle deres faglighed, siger Mogens Seider.

Lederne i dobbeltpres

– For der er ingen tvivl om, at arbejdsgiverne helst vil have ledere, der har fokus på det administrative og det strategiske og dermed får en tæt tilknytning til den politiske forvaltning. På den anden side står medarbejderne og forlanger, at lederen behersker såvel pædagogfaglige færdigheder som personaleledelse. Det vil sige at lederen også kan varetage supervision og faglig sparring og lignende.

– Det giver os en tro på, at socialpædagogiske ledere også i fremtiden skal rekrutteres blandt personale med pædagogfaglig baggrund, siger Mogens Seider.

Men dertil er på det seneste opstået et nyt fænomen, der efter hans opfattelse også har en væsentlig betydning for fremtidens lederdebat.

– Det nye fænomen er en stadig større mellemlidergruppe. Mellemliderne er faktisk ved at overtage det direkte ansvar for det pædagogfaglige indhold på arbejdspladsen samtidig med, at de også i stadig større grad er involveret i personaleledelsen.

– Måske hænger det sammen med, at lederen i stigende omfang er trukket ud af det daglige arbejde for at varetage de administrative og politisk-strategiske opgaver. Det er opgaver, der oftest skal klares uden for institutionen, sådan at lederen mere kommer til at agere som en slags „udenrigsminister“, mens mellemlideren må klare „indenrigsministerposten“.

– Derfor bliver vi efter min opfattelse også nødt til at tænke mellemliderrollen ind i debatten, når vi drøfter den overordnede lederrolle og ledernes forhold til SL.

– Jeg håber, at rigtig mange – ikke kun lederne – vil deltage i debatten om fremtidens lederforhold på SL's hjemmeside og i de lokale debatter, der nu arrangeres. Jeg tror på vigtigheden af, at vi er i dialog med hinanden – hvad enten vi er ledere, tillidsrepræsentanter eller almindelig medarbejdere.

Forudsætningen for, at SL kan implementere sine faglige strategier, er, at vi er i konstant samspil med lederne, og hvor vi respekterer hinandens ønsker og behov. Og det stiller krav til begge parter, fastslår Mogens Seider.

Debatoplægget bliver udsendt med næste nummer af „SL herude“ sammen med et debatoplæg om lederløn og et debatoplæg om mellemlideropgaven. Du kan deltage i debatten og finde alle debatoplæg på SL's hjemmeside www.sl.dk/lederdebat

kl@sl.dk

– Det bliver den største omvæltning, der er sket siden udlægningen af særfor sorgen i 1980. Det usikre er, at vi endnu ikke har fået en melding fra den nye storkommune om, hvorvidt man vil bevare skolen. Og om man fortsat vil kanalisere penge til området.

Anders Thomsen, skoleinspektør

Børnespecialskole med vokseværk

Der bliver stadig flere børn med adfærdsforstyrrelser og indlæringsvanskeligheder. Det mærker man i Sønderborg, hvor den genåbnede Tansbjerg Skolen har valgt at give børnene en mere sammenhængende hverdag ved at integrere skole- og fritidstilbud

Af Kurt Ladefoged
Foto: Claus Thorsted

Kommunalreform – og hvad så?

Det nye kommunale danmarkskort er tegnet færdigt – nu skal planerne føres ud i livet.

Det kommer til at påvirke SL's medlemmer og deres arbejdsbetingelser. Og det vil ændre hverdagen for mange af de mennesker, som SL's medlemmer hver dag har ansvaret for. Endnu er der stor uvished om konsekvenserne af reformen.

I den kommende tid vil *Socialpædagogen* se nærmere på nogle af de mange områder, hvor usikkerheden hersker, og hvor der er frygt for en underminering af det faglige miljø eller af brugernes hverdag. Følg med i *Socialpædagogen* og på www.sl.dk Er du opmærksom på et særligt område, der rammes, eller har du mening om den måde, reformen bliver ført ud i livet på, hører vi gerne fra dig på redaktionen@sl.dk

SPECIALUNDERVISNING ■ Når kommunalreformen træder i kraft 2007 skal den netop genindviede børnespecialskole Tansbjerg Skolen i Sønderborg overgå fra Sønderjyllands Amt til den nye storkommune Sønderborg

– Og det ser der umiddelbart ikke ud til at være problemer med. Problemet er, hvis man begynder at atomisere os, siger skoleinspektør Anders Thomsen

– Den nye kommune vil være stor nok til, at skolen kan fortsætte uændret. Vores bekymring er, hvis man ved de forskellige skoler rundt i kommunen har tomme lokaler eller personale til overs og så begynder at lave små specialenheder, så man spreder eleverne op i alt for mange små enheder og dermed også splitter vores ekspertise i atomer.

– Det er en bekymring, som også mange af forældrene har givet udtryk for, tilføjer Anders Thomsen.

De 54 børn, der nu går på skolen kommer alle fra de kommuner, der skal blive til den nye storkommune. Og der bliver stadig flere børn. Efter sommerferien bliver der 66 børn og til næste år 78 børn ifølge prognosen fra Sønderjyllands Amt.

– Det jeg kan frygte er, at man for eksempel af hensyn til nærhedsprincippet eller af simple sparehensyn giver sig til at lave en lokal specialklasse til 6-7 børn med alt for mange forskellige indlæringsvanskeligheder. For eksempel et barn



Skoleinspektør Anders Thomsen: – Jeg vil gerne advare mod, at man spreder eleverne op i alt for mange små enheder og dermed også splitter vores ekspertise i atomer.

med Asperger syndrom, en autist, et DAMP-barn og lignende.

– Det ville være synd, fordi vores erfaringer viser, at børnene trives bedst og indlærer bedst, hvis de anbringes i de rette faglige og sociale rammer, hvor vi ikke kun tilgodeser undervisningen, men også styrker de sociale relationer

Men ellers ser han kommunalreformen som en spændende udvikling, man er inde i.

– Det bliver den største omvæltning, der er sket siden udlægningen af særfor sorgen i 1980. Det usikre er, at vi endnu ikke har fået en melding fra den nye storkommune om, hvorvidt man vil bevare

skolen. Og om man fortsat vil kanalisere penge til området, siger Anders Thomsen.

Samlet ét sted

Den nuværende børnespecialskole Tansbjerg Skolen blev indviet i oktober sidste år, fordi det blev klart, at det stigende antal børn, der henvises til specialskole ikke længere kunne rummes i de hidtidige specialklasserækker på Humlehøjskolen.

- Det er især stigningen i antallet af de såkaldte AKT børn, dvs. børn med adfærds-, kontakt- og trivselsforstyrrelser, der giver flere elever, siger Anders Thomsen.

- Man kan så spørge sig selv om, hvorfor folkeskolen ikke kan rumme dem? Men det kan den altså ikke. Det viser udviklingen. Også selv om takstbeløbet pr. barn er hævet fra 60.000 kroner til cirka 160.000 kroner.

- Så derfor besluttede amtet, at den hidtidige voksenskole blev ombygget til børneskole og samtidig fik tilknyttet en skolefritidsordning.

Der er 54 børn i skolen nu og 43 tilknyttet fritidsordningen. Børnene er opdelt i tre alderstrin:

Indskoling for de 6-9 årige børn

Mellemtrin for de 9-11 årige

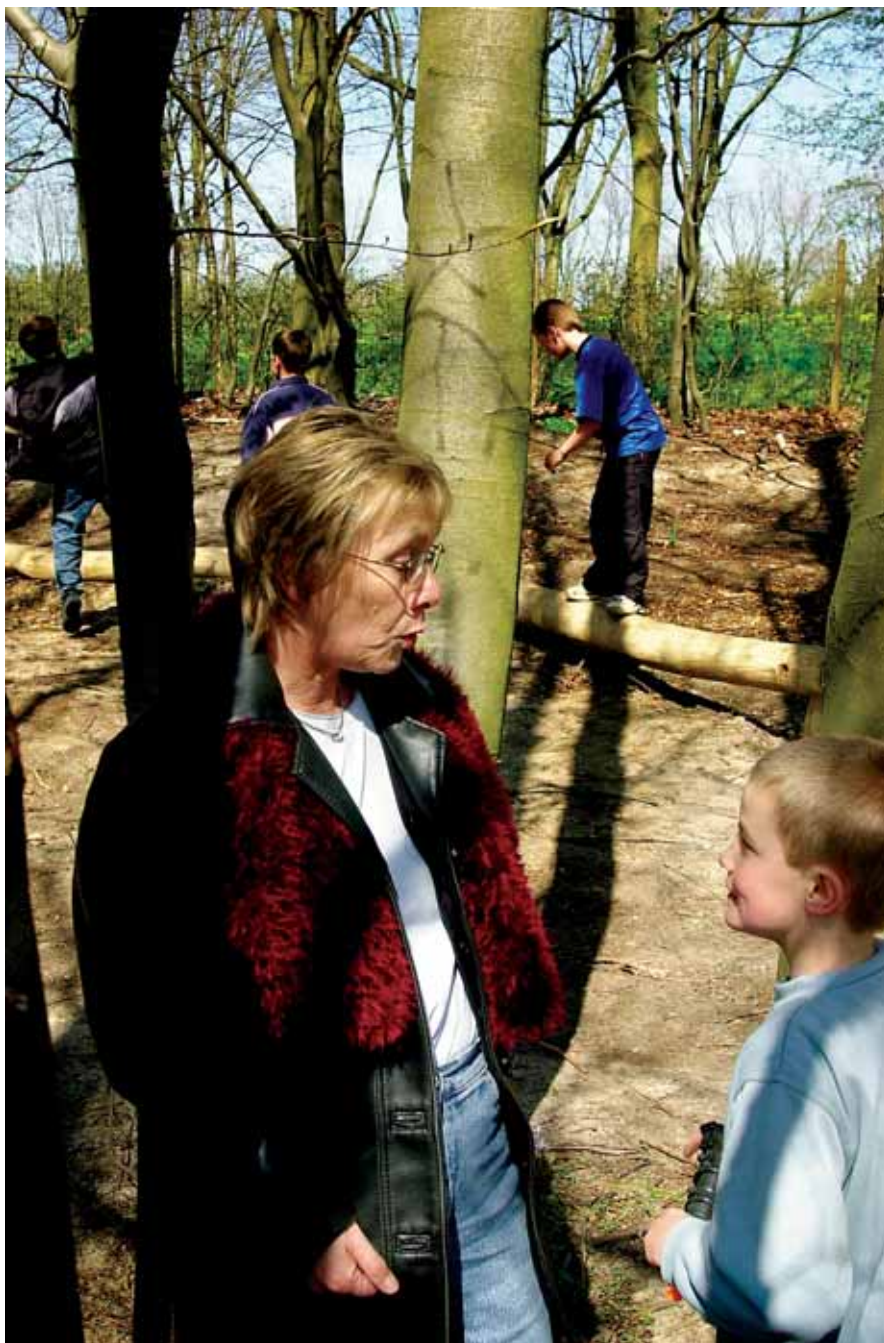
Overbygning for de 12-17 årige børn og unge.

I fritidsordningen er der ansat en afdelingsleder og 10 pædagoger. I skolen er der ud over skoleinspektøren, viceskoleinspektør og sekretær ansat 19 lærere og fire pædagogmedhjælpere, der også er tilknyttet skolefritidsordningen.

- Børnene er karakteriseret ved, at de har indlæringsvanskeligheder og adfærdsforstyrrelser. Nogle af børnene har også motoriske vanskeligheder, som kræver hjælp ved toiletbesøg, påklædning og lignende. Ellers er det rimeligt mobile børn, siger Anders Thomsen.

Samarbejde lærere og pædagoger

- Da det blev besluttet, at skolen og fritidsordningen skulle flytte sammen herude sidste år, bestemte vi også, at samarbejdet mellem lærere og pædagoger skulle have en helt anden dimension. Indtal da havde der kun været et begrænset lærer- og pædagog-samarbejde mellem de da separate institutioner, siger Vibeke



På Tansbjergskolen bruger man meget den nærliggende skov. Her er afdelingsleder Vibeke Jensen med et af børnene.

Jensen, der er afdelingsleder i skolefritidsordningen.

- Så vi begyndte at lave fælles personalefaciliteter, fælles pædagogiske rådsmøder og fælles pædagogiske weekends, kurser og efteruddannelse. Det har bidraget meget til, at vi føler os som en fælles institution.

- Da vi holdt til på Humlehøjskolen, arbejdede vi med den pædagogiske udvikling hver for sig i skolen og i SFO. Vi havde forskellige måder at sætte børnene sammen på. Eksempelvis i forhold til alder og indlæringsvanskeligheder.

- Nu går vi sammen og planlægger og koordinerer. Vi har vendt bøtten rundt og sat

børnene sammen på en anden måde. Børnene kan nemlig godt befinde sig på ét niveau indlæringsmæssigt, mens de socialt har behov for andre bånd, der skal knyttes. Vi voksne kan godt prøve at vælge for børnene, men i virkeligheden vælger børnene selv, hvilke sociale relationer, de ønsker at knytte.

- Vi oplever nu, at det også er positivt for børnene, at skole og fritid er en helhed for dem. Den tænkte vi ikke så meget på, da vi var hver for sig. I fritidsordningen har vi altid forsøgt også at tage hensyn til de sociale relationer. Forskellen er, at vi nu sam-tænker dem med skoledelen.

- Derfor prøver vi også at lave fælles





Rikke Vinge Rahbek: – Vi lægger planer for, hvad der skal ske i dagens løb, og det har givet gode resultater. Børnene er gode til at finde relationer med hinanden og lege sammen. Her har et af børnene dog behov for en stille stund.

pædagogiske dage over de emner, som skole og SFO ønsker. Vi fører dialog om den nære og fjerne fremtid. For eksempel arrangere pædagogiske dage om opmærksomhedsforstyrrede børn – eller om DAMP eller AKT børn. Noget vi ikke alle sammen vidste så meget om tidligere.

På personalesiden er der også fælles organisering af MED-udvalg og Pædagogisk Råd. Og i magtanvendelsesudvalget sidder også både lærere og pædagoger med.

– Desuden har vi nedsat en styregruppe for skolen, der skal beskæftige sig med, hvad der yderligere skal ske efter sommerferien 2005. For eksempel med at finde ud af, hvordan vi finder de bedste pædagogiske løsninger for hver enkelt barn, siger Vibeke Jensen.

Anders Thomsen: – Næste skoleår har vi et nyt tiltag. Vi skaber en anden faglighed omkring barnet ved at ansætte pædagoger i skolen for at styrke relationerne, så vi ikke kun tilgodeser undervisningen men også de sociale relationer.

– Det vil sige at pædagoger og lærere skal arbejde endnu mere sammen. Det er allerede kendt andre steder fra, men det er nyt for os, tilføjer han.

Arbejdet med børnene

– Når vi som pædagoger går med ind i skolearbejdet, oplever jeg, at vi skaber udvikling til gavn for børnene. Vi lægger vægt på at give børnene et sundere liv, så de kan klare sig bedre ude i samfundet. Mange af børnene er nemlig også overvægtige, siger socialpædagog Gudrun Torleifsdottir, der deltager i arbejdet med de større børn.

– Derfor gør vi meget for at lære børnene værdien af sund kost og motion. Og her spiller skole og SFO tæt sammen. Herunder hjælper vi også forældrene med at sikre børnene den sunde kost, fordi børnene tager de gode ideer med hjem.

Tansbjerg Skolen tur – retur

SPECIALUNDERVISNING ■ Tansbjerg Skolen i Sønderborg har nu igen fået det navn, den oprindeligt startede med, da skolen blev oprettet på den nuværende adresse B S Ingemannsvej 1 i 1967.

Dengang var den en række af de eksternt skoler – også kaldet „de grønne skoler“, som staten i 1960'erne byggede rundt om i landet. Formålet var at give børn, der havde store indlæringsvanskeligheder, muligheder for at lære at begå sig i samfundet efter endt skolegang. Skolens første leder frem til den blev lukket i 1990 var Jørgen Liebe Lindgren.

Op gennem 70'erne voksede antallet af

børn, så der var 72, da der var flest. I 1980 blev driften af skolen ved særforsorgens udlægning overdraget til amtet. I løbet af 80'erne faldt antallet af børn imidlertid og i 1990 var antallet af børn nede på 15, så de 7-16 årige børn og lærerne blev overflyttet til specialklasserne på Humlehøjskolen.

Tilbage på skolen var nu kun en gruppe unge på 16-19 år, som skulle ud af skolen. Stedet blev nu lavet om til voksskole med navnet Sønderborg Voksskole, hvor eleverne var voksne med indlæringsvanskeligheder som følge af sent erhvervet hjerneskade, sindslidel-

se, ordblindhed eller udviklingshæmning.

I 2003 blev voksskolen slået sammen med skolerne i Haderslev og Tønder lagt sammen til en enhed og siden tilsluttet VUC Sønderjylland.

Derefter var vejen banet for, at den vidtgående specialundervisning igen kunne komme i eget hus, og at man så at sige kunne genanvende skolen til det oprindelige formål. Og for at fuldføre rejsen har man også ændret navnet Børnespecialskolen i Sønderborg til det oprindelige Tansbjerg Skolen.

kl

Gudrun Torleifsdottir: – Vi gør meget ud af at lære børnene om sund kost. Nu kan de sige nej til en flødebolle. Det så vi ikke for et år siden.



– Jeg synes, det har været en oplevelse at se, hvor bevidste børnene er blevet om, hvad der er sundt. Her er motivationen vigtig. Blandt andet ved at de kan se resultaterne konkret ved vægttab. Børnene støtter også hinanden. Nu kan de sige nej til en flødebolle. Det så vi ikke for et år siden.

Socialpædagog Rikke Vinge Rahbek tager sig af de yngste børn på 6-7 år.

– Det er en helt ny gruppe børn, vi er startet med. Derfor har vi brugt hele efteråret på at lære hinanden at kende. Børnene har haft brug for en del struktur for, at vi har kunnet fastholde dem i de nye omgivelser, de er blevet anbragt i, siger Rikke Vinge Rahbek.

– Men på den anden side må strukturen heller ikke blive for stram, fordi det jo er en fritidsordning, de er i. Vi lægger planer for, hvad der skal ske i dagens løb, og det giver gode resultater. Børnene er gode til at finde relationer mellem hinanden og lege sammen. Og de danner venskaber. Det er først sket inden for de seneste måneder.

– Det styrker relationerne, og det giver ro og færre konflikter. Men det kræver også, at vi pædagoger er godt forberedte

på, hvad der skal ske. Der skal struktur på. Ellers kokser deres hverdag. Derfor skal du som pædagog være virkelig forberedt. Børnene lurer dig straks, hvis du ikke er det. Du skal ikke tro at du bare kan improvisere dig frem med nogle fup aktiviteter.

– Vi har skov og strand i nærheden og de faciliteter bruger vi. Så det er med i planlægningen, når vi forbereder aktiviteter sammen med børnene. Hvornår skal vi i skoven? Hvornår skal vi til stranden?

– Vi lærer også børnene at klare sig selv og begå sig i for eksempel forretninger, tilføjer hun.

kl@sl.dk

Noter

Smileys markerer arbejdsmiljøet

Arbejdstilsynet er gået i gang med at vurdere arbejdsmiljøet på danske arbejdspladser. På hjemmesiden www.at.dk får for eksempel døgninginstitutioner enten tildelt et glad grønt ansigt, et mellemfornøjet gult ansigt, et surt rødt ansigt eller en neutral, hvid markering.

Midt i april havde i alt 2253 arbejdspladser i kategorien „hjemmepleje og døgninginstitutioner for voksne“ og 196 „dag- og døgninginstitutioner“ fået en mærkat, men ifølge fagbladet Børn og Unge tegner der sig i en række tilfælde et forhastet og forkert billede af arbejdsmiljøet.

Bladet har ringet til nogle af de daginstitutioner, der har fået det grønne symbol – tegnet for at arbejdspladsen har fået et anerkendt arbejdsmiljø certifikat.

– Problemet er bare, at ikke alle institutioners arbejdsmiljø indbyder til glade smil, konkluderer fagbladet.

Alle arbejdspladser i Silkeborg Kommune har automatisk fået den grønne smiley, fordi alle kommunens virksomheder siden 2003 har haft et arbejdsmiljøcertifikat. Men det ikke er alle, der er blevet kontrolleret – hverken af kommunen eller Arbejdstilsynet.

mrk

Politiet blåstempler unge med plettede straffeattester

Københavns Politi har hjulpet fire tidligere kriminelle unge under 18 år til et fast arbejde, og flere ansættelser er lige på trapperne.

– Ved at blåstemple de unge og sige god for dem har politiet fået arbejdsgiverne til at binde an med at ansætte de unge til trods for deres plettede straffeattester, skriver JP København.

Chefen for den kriminalpræventive afdeling i Københavns Politi, Lars Nicolai Jensen, understreger, at politiet aldrig kunne drømme om at anbefale en tilfældig kriminel, og at de kun blåstempler de unge, de tror på.

– De er ikke forhærdede kriminelle, men de er stemplet for livstid. Når vi så ser, at de faktisk passer deres skole og i øvrigt opfører sig ganske pænt, så tager vi en snak med dem, og så kan vi ofte komme ganske langt, siger han.

Politiet går aktivt ind i at forberede den unge til jobbet eller lærepladsen, og efter ansættelsen følges vedkommende af en fast kontaktperson i en overgangsperiode.

mrk

Relationer - en udfordring på kompetence

Netværket for socialpædagoger der arbejder med social kompetence afholder landskonference d. 27.- 28. september på idrætshøjskolen i Vejle

Pris for konferencen: 1100 kr. inkl. kost og logi.

Antal deltager: Der vil være plads til 100 deltagere og tilmeldingen vil foregå efter „først til mølle princippet“

Sted: Kursuscenteret Vejle Idrætshøjskole

Ankomst, indkvarterings og tilmelding tirsdag kl. 15.00

2004.

Konferencen er: Relationer - en udfordring på kompetence

Indtast dit navn og e-mail i det sociale ar

ger. Udgangspunktet for den erens eget hjem, og med udgangspunkt i de enkelte behov og ønsker.

fastholde en relation til den sidslidende er en begrundet i den faglige og personlige kompetence.

Dette stiller pædagogen overfor nogle nye krav, udfordringer og dilemmaer på det faglige og etiske plan. Den sociale støtte bygger på en faglig og personlig relation, som skal give mening, perspektiv og en fælles læring for både borgeren og den professionelle, uden samtidig at miste de forskellige perspektiver der er i en professionel relation.

Med konferencen vil vi sætte fokus på de kompetencer, som kan danne baggrund for en professionel relation ud fra forskellige perspektiver.

Ved et teknisk uheld bragte vi i Socialpædagogen nr. 10 et opslag om en landskonference, der blev afholdt i 2004 – redaktionen beklager fejlen.

Arbejdsskader skal nu anmeldes til SL centralt

Medlemmer af SL, der bliver udsat for en arbejdsskade, skal fremover anmelde skaden til SL's forbundshus i København i stedet for som hidtil til den lokale amtskreds. Beslutningen er truffet af SL's hovedbestyrelse efter en grundig analyse af, hvor opgaven løses bedst, uanset hvor man bor i landet.

Derfor er der nu pr. 1. juni oprettet en arbejdsskadeenhed i forbundshuset, hvor man får behandlet sin sag og får råd og vejledning i forbindelse med sagen. Har man allerede en sag kørende, skal der dog fortsat rettes henvendelse til amtskredsen, der kan oplyse om, hvorvidt sagen er overdraget til den nye arbejdsskadeenhed.

Men ved nye sager har man følgende muligheder:

1) Gå ind på SL's hjemmeside www.sl.dk/arbejdsmiljø/ „Er du kommet til skade?“. Her vil man kunne finde det visitationsskema, som skal anvendes, når man er kommet til skade.

2) Man kan skrive til SL, Arbejdsskadeenheden, Brolæggerstræde 9, 1211 København K.

3) Ringe på telefon 33 96 28 00 mellem klokken 10 og 15.

På billedet ses arbejdsskadekonsulenterne i den nye arbejdsskadeenhed. Det er forrest Lars Sewerin og bagerst fra venstre Vibeke Greve Kristensen, Birgitte Wiborg Jensen og Kirsten Rosenstand. Sekretær Gitte Agerskov kunne ikke være tilstede ved fotograferingen. Det vil normalt være hende, man først taler med, når man bliver stillet om til Arbejdsskadeenheden.

kl



Nordisk Netværks Forum og Center for Oligofrenipsykiatri indbyder til Nordisk symposium om:

Selvbestemmelse for mennesker med udviklingshæmning

i dagene 22.-23. september 2005

De to dage vil komme bredt rundt om begrebet *selvbestemmelse*. Temaerne vil blandt andet være:

- Hvad forstår man ved selvbestemmelse? Er det det samme som brugermedvirkning?
- Selvbestemmelse – hvad er den psykologiske betydning for udvikling af selv og identitet?
- Hvordan udvikles og understøttes selvbestemmelse?
- Hvordan ser selvbestemmelse ud i praksis? - og hvad er de pædagogiske handlemuligheder?
- Hvad er det juridiske grundlag for selvbestemmelse? Hvad er de praktiske erfaringer?
- Forældreperspektiv – hvordan hjælper forældre den udviklingshæmmede til selvbestemmelse?

Symposiet retter sig mod mennesker med udviklingshæmning, pårørende, pædagoger, psykologer, fagkonsulenter og sagsbehandlere.

Oplægsholderne er kvalificerede fagfolk; psykologer, pædagoger, jurister m.fl. der har beskæftiget sig med problemstillingen såvel i praksis som teoretisk.

Sted: ARoS Aarhus Kunstmuseum.

Pris: 2600 kr.

Tilmeldingsfrist: 10. august 2005.



I programmet indgår rundvisning på AroS og mulighed for at se særudstillingen "HCA Fairy Tales Forever 26.08.05 til 31.12.05".

Yderligere information fås hos: bjarke@oligo.dk eller på tlf. 7789 2992.

Tilmelding pr. e-mail: bjarke@oligo.dk eller pr. post:

Videnscenter for Psykiatri og Udviklingshæmning • Skovagervej 2 • 8240 Risskov • att: Bjarke Svendsen

Tilmelding skal indeholde: Navn(e), adresse, telefonnummer og e-mail. Ønskes elektronisk fakturering medsendes EAN-nummer. Tilmelding pr. e-mail gør gangen lettere for os.

Detaljeret program kan ses på: www.oligo.dk og www.euromind.com



Center for Oligofrenipsykiatri er en afdeling af Psykiatrisk Hospital i Århus, Århus Universitetshospital. Centret består af **Oligofreniklinikken** og **Videnscenter for Psykiatri og Udviklingshæmning**.

Adresse: Skovagervej 2, 8240 Risskov, Tlf. 7789 2990, Fax 7789 2999,
e-mail: videnscenter@oligo.dk Hjemmesider: www.oligo.dk og www.euromind.com



En tilføjelse

Kjeld Krageskov
(Modtaget d. 10.5.2005)

Tilføjelse til mit læserindlæg i *Socialpædagogen* nr. 10: „Hvad skal vi på den galaj?“

Sidst. Den 7/5 kan man i Jyllands Posten læse flg. „Åben strid om butiksrabatter – formændene for 13 fagforbund er i et personligt brev af HK blevet opfordret til at genoverveje deres opbakning til LO's omstridte rabataftaler i en række butikker og virksomheder!“

Jeg mener da SL medlemmer bør vide, at det er således:

LO har accepteret – at også forretninger/virksomheder, der ikke har (vil tegne) overenskomster for sine ansatte, kan/skal kunne lukrere af rabatordningerne.

Eks. der er tegnet rabatordninger med hårde hvidevare-kæden Skousen. Over halvdelen af Skousen-kædens forretninger har nægtet at indgå overenskomster!

Agter SL at skifte holdning vedrørende dette, forekommer det mig, idioti for medlemmernes penge?

Undskyld

Svend Bjerring
Hovedgaden 67c Hårlev
(Modtaget d. 10.5.2005)

Ro i sjælen
og den afskyelige samvittighed.
Ordet er omkostningsfrit
Og fylder så lidt.
Nu har vi sagt det
og vasket vore hænder.
Undskyld for de 17 der var jøde,
glemt er de 30 millioner der døde,
hvoraf de 20 millioner var røde.
Nu siger Anders at det er Putins tur
til at være søde.
De Baltiske lande og resten de besatte.
Det er næsten ikke at fatte.
Tænk om de som Anders og venstres
ideologi
havde samarbejdet lidt mere med det
fascistiske hierarki.
ville meget have været sparet.
Vi beklager landbrugets engagement og
industriens profitter
som under krigen troede på Hitler.
Man kunne jo aldrig vide om vi valgte den
rigtige side.
Undskyld til de arbejdsløse der under
krigen
blev deporteret af arbejdsgivere med loven
i hånd.
Dem der forståeligt nægtede, blev
økonomisk knægtede
af arbejdsløshedskassen i
overensstemmelse
med politikernes nationale ånd.
Undskyld til vores flygtninge i
Sandholmlejren,
der bliver stuvet sammen i trængsler,
da deres tidligere bolig,
skal bruges til rockernes nye fængsler.
Undskyld for HC Andersens fest i Parken
som økonomisk skulle hjælpe børn
I verdens udsatte hjørner.
Men pengene gik til Tina Turner.
6 millioner kroner, for 200 års dagen at fejre.
1 krone og en hilsen fra hver Jøde
der måtte lade livet i Hitlers lejre.
Undskyld!

Lars Ritto

Lars Ritto døde helt meningsløst søndag d. 22.5. – kørt ned på sin cykel midt i en morgentræningstur sammen med kammerater fra sin triathlonklub. Han havde været på arbejde i lørdags og havde planlagt en længere udflugt med Solsidens unger og nogle kollegaer i dag tirsdag – men sådan skulle det ikke blive. Lars blev kun 56 år.

Lars blev uddannet pædagog efter nogle år som anlægsgartner. Efter en kort periode på et fritidshjem, blev han ansat hos os på Behandlingshjemmet Dalgården i juli 1979. Vi fejrede hans 25 års jubilæum sidste år i tryk forvisning om, at han ville blive her som en vigtig del af vores kontinuitet, til han skulle på pension om 5-6 år.

Lars kunne lide sit arbejde og mødte altid op i godt humør. Han var en meget dygtig pædagog. Han var tydelig som person og havde en naturlig autoritet, som børnene respekterede og blev trygge af at være ved siden af. Han havde en fornem – helt usentimental – indlevelse i, hvor svært nogle af børnene har det, samtidig med at han formåede at holde fast i at se deres ressourcer, udviklingsmuligheder og normalitet. Lars kunne snakke med børnene om deres drømme og vanskeligheder, men havde det bedst som pædagog i projekter, hvor han og bør-

Nekrolog



nene udfoldede sig sammen fysisk i naturen, hvor han gav børnene oplevelser af, at de kan mere, end de troede.

Lars havde nogle dybt integrerede – politiske – holdninger til ret og uret, solidaritet og menneskelig rimelighed. Som menneske – i forhold til børnene, deres forældre og os kollegaer – var han umoraliserende og ufordømmende med en meget stor rummelighed og respekt for andre.

Lars har i mange år været tillidsmand for Dalgårdens pædagoger. Han har været meget optaget af, at der var gode arbejdsforhold for de ansatte, og han var en kompetent forhandler i personalesager og lønforhandlinger. Samtidig har han været en god sparingspartner i Dalgårdens samarbejdsudvalg.

Det er svært at forstå, at Lars ikke kommer nynnende ned ad gangen igen! Han vil blive savnet både af børn og voksne på Dalgården. Vi er taknemmelige for de mange år, vi har fået lov at arbejde og være sammen med Lars.

Vores tanker går med stor medfølelse til Lars' familie.

Marianne Egelund
Forstander



Konference

Normalitet og afvigelse

Workshoppen vil omfatte temaer som, autisme, damp, vilde piger, dagtilbud til handicappede, voksne handicappede, selvbestemmelse forbruger i B/N, kommunikation, omsorgssvigt, psykisk omsorgssvigt, anbragte børn, tvangsfjernelser, hjemløse, udvikling på børnehjem 1905-1998 og prostitution.

Vores debat panel kommer til at bestå af 8 deltager, som vil svare på spørgsmål inden for temaerne, som vi har arbejdet med i vores projekter.

Deltagerne er Stig Jørgensen (det gode liv), pædagog Henning og bruger Phillip (damp), Johannes (områdeleder B/N Holeby), viseborgmester Heidi Wael (Nørre Alslev), Aksel Poulsen (ssp, Rødby), evt. en misbruger og en psykolog.

Nykøbing F. den 13.-14. juni 2005

Sted: CVU syd, Storstrømsseminariet, Bispegade 5, Nykøbing F

Dato: Den 13. juni kl. 10-14 og den 14. juni kl. 10-13.15

Pris: Gratis, åbent hus.

Forplejning: Kaffe og kage kan købes.

Tilmelding: Ingen.

Besøg også vores hjemmeside og få yderligere information.

www.CVUsyd.dk

CVUsyd storstrømsseminariet, Bispegade 5, 4800 Nykøbing F.

tlf: 54880600

Jægerspris Socialpædagogiske Seminarium

Dannerseminariet - inviterer til vennefest

I Jægerspris på den gamle kro fredag den 2. september 2005 kl. 16.00

Kære gamle studerende – pædagoger fra Jægerspris!

Find nogle flere fra din årgang eller andre „Jægersprisere“ og mød op på seminariet den første fredag i september 2005.

Vi byder på oplæg om kommunikation og fortid – nutid – fremtid på seminariet fra kl. 16.00 med kaffe/te. Senere vil vi arrangere en rundtur. Oplæggene holdes af seminariets lærere.

Klokken 18.30 er der middag. For kaffe/kage og middag er prisen 100 kr., som indbetales på giro 507 6838 inden den 19. august 2005. Drikkevarer kan købes på stedet til rimelige priser.

Tag gerne musikinstrumenter – gammel/nye sange samt fotografier, klaselister med mere med. Overnatning kan evt. aftales.

Vi glæder os specielt til at se 25 års jubilarene fra årgang 77, den mest fotograferede i seminariets historie samt 10 års jubilarene, der blev færdige i 1995, men jo flere vi er, jo hyggeligere er det, så kom frisk alle mand og kvinder jubilar eller ej !!

På seminariets vegne Lene Rewers og Ester Gregersen.

Dannerseminariet

Jægerspris Socialpædagogiske Seminarium

Hovedgaden 29, 3630 Jægerspris

Tlf. 47560 560

Konferencer med Dr. Tony Attwood:

Tony Attwood er en førende psykolog og forsker inden for autismeområdet. Han er kendt verden over som en fremragende formidler.

”Børn og unge med Aspergers syndrom”

Den 15. september 2005 på Skejby Sygehus, Århus:

På denne konferencedag gives en grundlæggende gennemgang af, hvordan Aspergers syndrom kommer til udtryk hos børn og unge, og hvilke udfordringer det giver i dagligdagen for fagfolk og pårørende.

Den 16. september 2005 på Skejby Sygehus, Århus:

Denne dag er for dem, der allerede har et grundlæggende kendskab til Aspergers syndrom. Her gennemgås blandt andet emner som: søskendeproblematik, pubertetsproblemer, seksualitet, ledsagende psykiatriske problemer, behandling og dét at være et barn med Aspergers syndrom, hvis forældre også har Aspergers syndrom.

Deltagere

Personale i børne- og voksenpsykiatrien, psykologer, sagsbehandlere, pædagogisk personale samt pårørende til børn og unge med Aspergers syndrom.

Pris

Kr. 2.500,- for begge dage. Kr. 1.250,- for én af dagene.

Sprog

Engelsk med tolkning til dansk.

”Voksne med Aspergers syndrom”

Den 12. september 2005 i Moltkes Palæ, København:

På denne konference gives en grundlæggende gennemgang af, hvordan Aspergers syndrom kommer til udtryk hos voksne – både de voksne, som har haft diagnosen siden ungdommen og hos de voksne, som først sent i livet har konstateret, at Aspergers syndrom kan forklare nogle af de problemstillinger, som har påvirket dem socialt og arbejdsmæssigt. Kurset vil fokusere på opklaring af diagnosen hos voksne og på de tiltag, som kan støtte den enkelte person med Aspergers syndrom.

Deltagere

Personale i ungdoms- og voksenpsykiatrien, psykologer, sagsbehandlere i voksenhandicap-centre, pædagogisk personale, pårørende og personer med Aspergers syndrom.

Pris

Kr. 1.250,-

Den 13. september 2005 i Moltkes Palæ, København:

Her kan personer med Aspergers syndrom og deres pårørende gå i dialog med Tony Attwood i et lukket forum, hvor man kan drage nytte af hans omfattende viden og erfaring med Aspergers syndrom hos voksne. Temaerne er f.eks. diagnose, ledsagende problemer som depression eller angst, sociale strategier, kærlighedslivet, forælderrolle, karriereplanlægning, boligforhold, mm.

Deltagere

Kurset henvender sig udelukkende til personer med Aspergers syndrom og deres pårørende (partnere, forældre og unge/voksne børn).

Pris

Kr. 800,-

For yderligere oplysninger og tilmelding:

www.autisme.dk

Tlf.: 4511 4191 • Mail: info@autisme.dk





**Annette Bergh, Pædagog
Botilbuddet Lunden
Lundebjergvej 78
3600 Frederikssund**

LÆSERBREVE:

Socialpædagogen er forpligtet til at optage alle læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 800 ord, svarende til cirka 4.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

SYNSPUNKTER:

Bringes efter en redaktionel vurdering. Vi optager kun synspunkter fra medlemmer og abonnenter. Synspunkter må højst fylde 2.000 ord svarende til cirka 10.000 anslag.

Læserbreve og synspunkter der bringes i bladet offentliggøres også på internettet.

Vi modtager helst indlæg på diskette eller pr. e-mail:

Socialpædagogen,
Brolæggerstræde 9,
1211 Kbh. K,
tlf. 3396 2800,
fax 3396 2998.

MAIL:

redaktionen@sl-dk.dk

Deadline for læserbreve til nr.
12/05 er mandag den 6. juni
2005 kl. 12.00.

Nysgerrighed er kundskabens kilde

Digitalkamera som værktøj til større selvstændighed

Jeg har det sidste 1 1/2 år været med i et projekt under SUS (socialt udviklingscenter), hvor vi har arbejdet med metodeudvikling inden for kommunikation.

Pædagoger og ledere fra botilbud i Øst- og Vestdanmark har holdt møder og været på seminar med sus-medarbejdere. På seminarerne har der været en bred vifte af fagfolk med viden inden for pædagogik, psykologi og filosofi, som har vinklet emnet, nonverbalt ekspresivt sprog, så det har givet en original tankevirk-somhed, nogle utraditionelle veje, en human livsindstilling... som har ført til en blændende fantasi og forestillingsevne hos mig. Dette har skærpet min opmærksomhed i kommunikationen. Jeg bruger alle mine sanser, jeg tolker – og efterprøver mine tolkninger, ser på de reaktioner, jeg får sendt tilbage, husker på at: Når man er opmærksom, er det fordi man har valgt, at lade nogle sanseindtryk komme ind og har ladet andre blive ude, det vil sige have fokus, og vil samtalen og ikke lade sig distrahere af andet og andre.

Jeg får lavet rum for samtalen, og sporet samtalen uden at tage „magten“, så den, jeg taler med, har et rum, der er givtigt for ham/hende.

Case:

Jeg var med Hans på hospitalet, hvor han skulle scannes. Hans har boet på en centralinstitution i de fleste år af sit liv.

På hospitalet så han scanneren, og han hilste på de to kvindelige personaler, som fortalte ham hvad der skulle ske. Vi prøvede alle tre at

motivere ham til at lægge sig op, men han ville ikke ind i scanneren.

Under hele forløbet havde jeg brugt digitalkameraet til at tage billeder af Hans, scanneren og de 2 personaler.

Hans bakkede til sidst helt ud. Hans og jeg gik ud i venteværelset, hvor vi kunne se billederne og tale om, hvad det var der gjorde, at han ikke ville ind i scanneren. Billederne kunne fastholde både ham og mig i, hvad vi havde lavet inde på røntgenstuen, og hvem og hvad, der havde været til stede.

Her hjalp billederne mig!

Jeg kunne pludselig se, at vi var 3 kvinder, der prøvede på at motivere Hans til at lægge sig op i scanneren. Hans har, som tidligere omtalt, boet på centralinstitution som barn, ung og voksen, hvor der er opbygget stor respekt og tiltro til overlæger – og hvad er en god gammel overlæge? – han er en mand.

Jeg fik fat i det kvindelige personale, som hurtigt fik fat i en mandlig portør, som kom og hjalp Hans, der uden indvendinger lagde sig op i scanneren, og han fik taget de nødvendige billeder.

Den mandlige „overlæge“ blev også fotograferet, og Hans kunne tage fra hospitalet med en god oplevelse. Tillige kunne han også kommunikere sine oplevelser ud til andre ved hjælp af de billeder, der blev taget af forløbet.

Inden vi gik i gang med, at bruge digitalkameraet som værktøj, brugte vi mange andre kommunikations former, TTT, billeder, konkrete, mimik og gestus. Nogle gange må vi tolke, vi prøver at tolke ud fra vores erfaring med beboeren og fanger mange af de hjemmelavede nonverbale meldinger, vi får. Men konsekven-

sen er, at vi nogle gange tolker forkert. Med den indsigt, vi nu har – er endnu et værktøj i kassen.

Case:

Karina har et mangelfuldt verbalt sprog. Hun kan give sin mening til kende via tegn til tale, bruge billeder og nogle enkelte lyde, der kan tolkes på. Karina er i gang med at lave nøgleringe med foto menuer. Hun har brugt sit digitalkamera til blandt andet at lave en menu med billeder af drikkevarer. Karina tager i alle sammenhænge billeder af det, der interesserer hende, og som hun er optaget af. Karina har næsten altid drukket appelsinvand. Det kan hun godt lide, og når vi var ude på restaurant, blev der mange gange bestilt appelsinvand til hende.

Vi tog til supermarked, hvor hun tog billeder og der blev taget billeder af appelsinvand, men der blev også taget mange billeder af „seven up“, „sprite“ og andre kondi-vand.

Da vi gennemgik billederne, havde Karina taget fotos af 15 forskellige drikkevarer foruden den omtalte appelsinvand.

Nu har Karina en nøglering med billeder af drikkevarer, som hun tager med, når hun skal spise i byen. Hun kan via nøgleringen, selvstændigt bestille de drikkevarer, hun ønsker, men også have en selvstændig kontakt med serveringspersonalet, uden at jeg skal være med som 3. person og tale på hendes vegne.

Når en person får styrket sin selvstændighed, følger der mange ting med i kølvandet, adfærden bliver radikalt anderledes, de stærke sider bliver styrket, og den negative adfærd falder i baggrunden, lysten til at være med bliver stor, beboerne bliver mere kreative og finder utraditionelle veje til at nå deres mål. Dette giver en positiv effekt på andre medbeboere, der bliver inspireret til også at ville.

At have interesse i sine medmennesker

Det spændende og nærværende i dette projekt, har været at turde give slip, at reflektere over egne værdier, moral og etik. Træde i baggrunden og være passiv, for at få øje på den selvstændighed, der blomster op; – se beboeren, hvordan hun går med oprejst pande og får mere og mere øjenkontakt, tager initiativ til gøremål, som jeg før udførte per automatik.

Jeg har tænkt på økonomien. Hvad koster det at lade beboeren handle selv. Det koster tid i starten, men kommer mangfoldigt tilbage. Selvfølgelig kan ting blive tabt

og gå i stykker, et digitalkamera koster osv.

Men med øjnene på medmennesket må det lægges i glemmekassen.

Det tager tid at lære, men man lærer jo af at gøre tingene selv. Og jeg må sande, at computer og digitalkamera har meget motiverende effekt, og der bliver passet på det.

I mødet er det afgørende at glemme alt om sprogsfejl og sproglig skødesløshed, der skal ikke være en facitliste, som passer til alle, det vigtige er, at møde den enkelte og kortlægge et sprog sammen med personen.

Det fælles mentale rum

Man skal lade sig føre i samtalen/samtaleret med den person, man er sammen med, men man skal blive hos sig selv, ikke overtage den andens budskab eller mening, det vil sige man skal holde sig tilbage, ikke tolke eller sætte sig i den andens sted.

Men inden man kan lade sig føre af sin samtalepartner, skal tegnene forhandles; måske bliver universelle tegn (formelle tegn i ttt) lavet om til et kulturelt tegn (tegn, som måske kun din samtalepartner og du kender), som opstår i jeres fælles mentale rum. Eksempel: Arbejdsbukser har et universelt tegn, men kan blive et kulturelt tegn, når det handler om en be-

stemt person, som I to kender, der går i arbejdsbukser. Derfor er det vigtigt, at anden personen (pædagogen) har en viden om første persons (beboerens) omverden og andre relationer. Belysningsanalyse fra seminar oplæg af Flemming Ask Larsen

Jeg er god til at være mig

Det er sjovt og giver livlighed at kaste sig ud i et så stærkt projekt, som at være med til at højne selvstændigheden for et andet menneske, se personen vokse og blomstre.

Jeg har også fået meget ud af dette projekt, jeg har sammen med beboeren lært at bruge kameraet, jeg måtte lære noget om computeren og lægge billeder ind på den, det har været svært og har taget tid, men for mig er det, som for alle andre, at kunne selv er lig med selvstændighed. Husk: det er nuet, der er vigtigt ikke projektet!

Dette var en lille del af det projekt, jeg er med i.

Sus projektet er stort og er et metodeudviklingsprojekt, som der kan læses om på Hjemmesiden: www.Kommunikationsudvikling.dk

Her er meget inspiration til at højne selvstændigheden, for personer med lidt sprog eller non verbalt sprog.

Indbydelse til:

Nordisk Forum for Rytmsk Musisk Socialpædagogik Et nordisk netværk for socialpædagoger!

Stiftende møde afholdes 6. - 9. oktober 2005.

Det Musiske Kompagni Falkevej 26, 3400 Hillerød, Danmark.
Få flere oplysninger på: tlf. 0045 48240500,
[mail: demuko@demuko.dk](mailto:demuko@demuko.dk)

Indbydelsen kommer fra: Det Blå Rocktog, Kultur Ka´li` Kulør, Det Musiske Kompagni

Åkjærgård, Krakagården, Voss Barnhem m.fl.

Læs hvad pressen skriver om det sociale område
læs Dagny – www.sl/dagny



Landsmøde for SL's pensionister og efterlønsmodtagere 15.-17. august 2005

Hotel Griffen, Rønne, Bornholm

Deltagerbetaling

Vi har i år sat prisen for deltagelse til 1500 kr., som dækker transport til og fra Hotel Griffen på Bornholm, ophold på enkeltværelse og fortæring.

Tilmeldingsfrist: 20. juni 2005

Program

Mandag den 15. august

- Kl. 13.50 Ankomst og indkvartering – kaffe/te
- Kl. 14.30 Velkomst
v/ Mogens Seider, forbundsnæstformand i SL
- Kl. 15.00 Landsmøde
Landsmøde i følge vedtægterne.
– pensionist- og efterlønssektionens fremtidige virke vil blive debatteret i grupper.
- Kl. 16.30 Mit liv som amatørarkæolog
– Bornholms historie set fra undergrunden
v/ Klaus Bidstrup Thorsen
- Kl. 18.00 Middag
- Kl. 20.00 Aftentur i Rønne – for dem der har lyst.

Tirsdag den 16. august

- Kl. 8.45 Morgensang
- Kl. 9.00 Udflugt
En guidet tur Bornholm rundt
- Kl. 18.00 Hvilepause indtil middag
- Kl. 19.00 Festmiddag

Ca. kl. 20.30 Socialt og festligt samvær
Underholdning/musik:
v/ „Økuller“ og Peter Thorup

Onsdag den 17. august

- Kl. 9.00 Morgensang
- Kl. 9.15 Da Bornholm blev én kommune
Hele landet står over for en kommunalreform, som betyder, at vi får et nyt Danmarkskort. Kommuner lægges sammen, og opgaverne får nye ejere. Den 1. januar 2003 blev Bornholm en regionskommune - hvordan er det gået, og hvad kan resten af landet lære af erfaringerne på Bornholm?
Oplæg v/ Thomas Thors, regionsborgmester
- Kl. 10.30 Kaffe/te
- Kl. 11.00 Bornholm besat og befriet.
Bomberne over Nexø og Rønne i maj 1945 og efterfølgende „den lange befrielse“ var en traumatisk oplevelse for bornholmerne, og en stor uvished gav næring til allehånde rygter og sejlivede mytendannelser. Jeg vil fortælle hvad der skete og på grundlag af den nyeste forskning forsøge at forklare hvorfor det gik som det gjorde.
Foredrag v/ Karsten Thorborg, forstander på Bornholms Højskole
- Kl. 12.15 Evaluering og afslutning
v/ Landsudvalget
- Kl. 12.30 Frokost
- Ca. kl. 13.30 Afgang med bus

Du vil få endelig besked, om du er blevet optaget efter tilmeldingsfristen den 20. juni 2005. Det endelige program og opkrævning af deltagerbetaling vil efterfølgende blive sendt til dig.

Tilmelding til Landsmøde for SL's pensionister og efterlønsmodtagere den 15.-17. august 2005, Hotel Griffen, Rønne, Bornholm

Navn: _____ Cpr.nr.: _____

Adresse: _____ Postnummer og by: _____

Telefon: _____

Tilmeldingen sendes senest den 20. juni 2005 til: SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, socialfaglig afdeling, att. Kurt Schimmell

SUPERVISIONSTEAMET tilbyder

Individuel supervision · Supervision i grupper
Konsultation · Troubleshooting

til fagfolk, der arbejder i børne- og ungeområdet (øst for Lillebælt)

Kontaktpersoner:

Søren T. Hansen, soc.pæd., supervisor - 22 68 38 15
Mads Houman, soc.pæd., supervisor - 22 68 38 21
Peter S. Jensen, cand.psych., supervisor - 22 68 38 30

SUPERVISIONSTEAMET

Kongevejen 47, 3480 Fredensborg
WWW.SOCIALKONSULENT-TEAMET.DK



Konference om relationens betydning for recovery

Mød Patricia Deegan, doktor i psykologi med egen erfaring i at komme sig & overlæge Jes Gerlach, Psykiatrifonden

Socialpsykiatrisk Center Vestsjællands Amt ønsker med konferencen at bidrage til dialogen om relationens betydning for at komme sig efter en psykiatrisk diagnose

Patricia Deegan

Patricia Deegan fik allerede som teenager stillet diagnosen skizofreni. Patricia Deegan har selv oplevet at komme sig og blev i 1984 doktor i klinisk psykologi og har gennem mange år arbejdet med samfunds-baseret arbejde med mennesker med psykiske lidelser.

Overlæge Jes Gerlach, Psykiatrifonden

Jes Gerlach er psykiater og overlæge på Sct. Hans Hospital i Roskilde og har gennem mange år været engageret i forskning på psykiatriområdet.

Tid: Fredag, den 7. oktober 2005. Kl. 10-17.

Sted: Odense Kongrescenter

Pris: 1795,00 kr.

Prisen dækker konference, forplejning og materiale.

Tilmeldingsfrist: Senest den 25. juli 2005

Hurtig tilmelding anbefales. Når vi har modtaget din tilmelding, modtager du en bekræftelse og en faktura som bedes betalt hurtigst muligt.

Tilmelding er bindende.

Send din tilmelding elektronisk fra www.socialpsykiatriskcenter.dk eller send tilmeldingsblanketten med brevpost/fax til:

Socialpsykiatrisk Center, kursussekretær Birgitte Uhrenholt, Alléen 14, 4180 Sorø, tlf. 5786 6410, fax. 5786 6419, hvor du også kan få flere oplysninger.

Navn : _____

Stilling : _____

Virksomhed : _____

E-mail: _____

Ønskes oversættelse: ja nej

4-årig psykoteraeutisk efteruddannelse ved Eva Hildebrand

Analyse og behandling af familier, børn og voksne som er præget af alvorlige omsorgssvigt, herunder seksuelle, voldelige eller psykiske overgreb. Undervisningen baseres på en systemisk, analytisk og eksistentiel referenceramme.

Øvrige undervisere: Vivin Hansen MPF, Pia Reumert Wied MPF, Marius Kristensen, cand.psych. og godkendt specialist og supervisor, Elise Søndergaard MPF og cand.psych. Jesper Vammen.

Målgruppe: Efteruddannelsen henvender sig til psykologer, socialrådgivere, pædagoger og lignende faggrupper, som arbejder med behandling og terapi af ovenstående klientgruppe.

Start: Februar 2006. Hvert år omfatter 24 dages undervisning, fordelt på 7 samlinger af 3 eller 4 dage.

Antal deltagere: max 20.

Pris: 24.000 kr. per år + kost og logi og evt. moms.

Ansøgningsfrist: 1. december 2006.

Yderligere oplysninger: Pia Reumert Wied tlf. 5134 6125 eller Vivian Hansen tlf. 6268 1845.

Uddannelsen udformes så den opfylder Socialministeriets krav for psykoteraeutiske efteruddannelser og forventes godkendt herefter.

Bliv set - brug farver

Det er ikke dyrt at sætte kulør på tekstsider og stillingsannoncer i *Socialpædagogen*.

Prisen er kun 790,00 kroner for 4 farver. Benyt muligheden for at give din annonce et farvepift og gør den dermed ekstra iøjnefaldende.

Se øvrige oplysninger om tekstsiderannoncer, samt produktionsplanen for 2005 på SL's hjemmeside: www.sl.dk



Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskriterier og frister.

6. juni kl. 9.00-12.30

Cafemøde for familieplejere: Det tidligt skadede/frustrerede barn
Sted: Mødelokalerne, Danmarksgade 16, 5000 Odense C.
Arr. Familiepleje-netværket på Fyn

7. juni kl. 9.30-13.30

Familieplejere i Vestsjællands og Storstrøms amt inviteres til temadag for familieplejere om „Efterværn“
Sted: SL's lokaler, Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

7. juni kl. 9.30-13.30

Temadag for familieplejere om „Efterværn“
Sted: SL's lokaler, Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Arr. SL Storstrøm og Vestsjælland

8. juni kl. 13-16

Møde for kommunale ledere i fynske kommuner, der skal kommunesammenlægges 1. januar 2005
Sted: SL's mødelokaler, Danmarksgade 16, Odense.
Arr. SL Fyn

9. juni kl. 13.00-17.00

Inspirationsmøde for chefgruppens medlemmer i Roskilde og Vestsjællands amter
Sted: Hotel Hvide Hus, Strandvejen 111, Køge.
Arr. HK-kreds Roskilde og HK-kreds Vestsjælland

9. juni kl. 9.45

Tur til Frederiksdal Frilandsmuseum ved Helsingborg
Mødested: nedgangen til Kystbanetoget på Hovedbanegården.
Arr. Sektionen for pensionister og efterlønsmodtagere, København og Frederiksberg

11. juni

Senior Lauget inviterer på sommertur til Boller Slotspark, Museet i Glud og Snaptun Færgesø
Mødested: Kulturhuset i Randers kl. 8.00, Musikhuset i Århus kl. 8.30 eller stationen i Skanderborg kl. 9.00.
Arr. Senior Lauget SL Århus

16. juni kl. 10.30

Udflugt med Bådarten på Furesøen
Mødested: Lyngby Station.
Arr. Faglige Seniorer SL Roskilde

21. juni kl. 17.30

Sommerens kup: Cirkusrevyen 2005
Mødested: Restaurant Dyrehaven, Dyrehavsbakken, Klampenborg.
Arr. „Seniorerne“ Københavns Amt

22. juni kl. 10-??

Nyt arrangement: Spisning og hygge i Kaj og Kirstens sommerhus
Mødested: Industrimuseet, Gasvej, Horsens.
Arr. SL's sektion for pensionister og efterlønnere i Vejle amt

1. juli kl. 13.00-??

Seniorklubbens sommerudflugt
Mødested: Danmarksgade 16, 5000 Odense.
Arr. Seniorklubben SL Fyn

20. august kl. 9.00-??

Sommerudflugt til Skagen
Mødested: Dagcentret Perikumvej 4, Aalborg.
Arr. SL Nordjylland

2.-5. september

Sensommerens seniortilbud:
Fejåtur
2-dages bustur med overnatning på Fejø i Smålandshavet.
Afrejse: Fredag den 2. september fra København.
Arr. „Seniorerne“ Københavns Amt

19. september kl. 9.00-16.00

Temadag: Pædagogisk Resultatmåling
Sted: SL's lokaler, skansevej 90B, 9400 Nørresundby.
Arr. SL Nordjylland

22. september kl. 9.00-16.00

Temadag: Pædagogisk Resultatmåling
Sted: Baghuset, Dæmningen 36, 7100 Vejle.
Arr. SL Vejle

27. oktober kl. 9.45-14.10

„Spil dansk dag“, seniorkabaret med Peter Belli
Sted: Vejlbys-Risskov Hallen, Århus.
Arr. SL's sektion for pensionister og efterlønnere i Vejle amt

Annoncepriser pr. 1. januar 2005

Tekstsideannoncer:

9,80 kr. pr. spaltmillimeter

1/4 side: 2.450,00 kr.

1/2 side: 4.675,00 kr.

1/1 side: 9.130,00 kr.

Stillingsannoncer:

13,30 kr. pr. spaltmillimeter

Farvetillæg 790,00 kr.

Alle priser er ekskl. moms

Udviklingshæmmet med demens

- professionel pædagogik i mødet med det enkelte menneske

Den 8. september 2005, Scandic Kolding eller:

Den 12. september 2005, Scandic Roskilde

Den gennemsnitlige levealder for udviklingshæmmede er steget markant inden for de sidste år og hermed er også antallet af beboere, der udvikler aldersrelaterede sygdomme øget drastisk. En dansk undersøgelse har påvist demens hos 22,2 % af udviklingshæmmede over 65 år. Til sammenligning vil ca. 6 % af den almindelige befolkning over 65 år udvikle en demenssygdom.

På dette seminar ser vi på hvilke pædagogiske tiltag, der er særligt velegnede at bruge i forbindelse med udviklingshæmmede med demens.

Vi kommer bl.a. rundt om:

- Den pædagogiske filosofi 'Gentle Teaching'.
- Erfaringer med at have demente beboere i skærmede og almindelige enheder.
- Arbejdsmetoder med udgangspunkt i både den enkelte beboer og personalet.

Indlægsholdere:

Else Wisbech og Trine Kvistborg Schierff, konsulenter, Landsbyen Sølund.

Kirsten Agerskov Nielsen, afdelingsleder og demenskonsulent, Trindvold.

Læs mere på www.seminarer.dk eller ring på 66 15 90 43

Seminarer.dk
i Amter & Kommuner



Hepatitis C kan nedbryde din lever

SMITTEKILDER EKSEMPELVIS:

- ⚠ STIKUHELD
- ⚠ URENE KANYLER
- ⚠ TATOVERING/
PIERCING
- ⚠ INDSPRØJTNING/
BLODTRANSFUSION
i udlandet
- især 3. verdens lande

Blev der brugt gummihandsker, da du blev tatoveret eller piercet? Var instrumenterne sterile? Hvis ikke, er der risiko for, at du samtidig blev smittet med hepatitis C (smitsom leverbetændelse).

Hepatitis C er et virus, der på sigt kan nedbryde leveren. Smitten sker gennem blod - eksempelvis på nåle og andre instrumenter. Symptomerne på hepatitis C kan være lang tid om at vise sig. I nogle tilfælde op til 30 år. Men allerede før du mærker symptomerne, kan din lever have taget skade.

Genkender du situationen med tatovering og piercing, eller har du løbet anden smitterisiko, kan du blive testet for hepatitis C hos din egen læge. Hepatitis C kan behandles.

**Bliv testet
hos din læge**

HEPATITIS C ⇒ LEVERBETÆNDELSE

C risikoen ved tatoveringer og piercinger

Stillingsannoncer

skal sendes til

Datagraf

Auning AS

Energivej 75

8963 Auning

Tlf. 8795 5555

Fax 8795 5544

annoncer@datagraf.dk

Nordjylland

Pædagogisk Resultatmåling

Behovet for gode og brugervenlige redskaber for pædagogisk resultatmåling, er vokset frem samtidig med, at krav og behov for synliggørelse af pædagogens arbejde er blevet mere tydelige fra central hånd i både amter, kommuner og faglige organisationer.

Lær at bruge „ResultatMålingsModellen“ i hverdagens praksis og dokumentation.

Dagen indeholder blandt andet gode eksempler og dårlige eksempler fra praksis – relateret til:

– Socialpædagogen med de dårlige resultater

– Socialpædagogen med de rimelige resultater

– Socialpædagogen med de meget fine resultater

Gennemgang af litteratur, diskussion og kritik af udvalgt dokumentationsmodeller.

Desuden præsentation af „ResultatMålingsModellen“ – og „Dagbog- & StatistikModellen“. Dette sker via pc-værktøjet for dokumentation: i-meta

Der bliver mulighed for at arbejde med „ResultatMålingsModellen“ og „Dagbog- & StatistikModellen“ i workshops.

Der vil være udlevering af CD-rom til alle deltagere, indeholdende de to modeller – parat til brug for dokumentation på pc eller håndskrift, sammen med faglig vejledning/afklaring til modellerne, samt artikler, litteraturliste og www-links om Pædagogisk Resultatmåling.

Der er lagt op til en god og spændende debat.

SL er vært ved kaffe og rundstykke, frokost og eftermiddagskaffe

Kursusnr.: Oplægsholder: Lars Bluhme, pædagogisk konsulent

Tid: Den 19. september 2005 kl. 9.00 – 16.00

Sted: SL's lokaler Skansevej 90B, 9400 Nørresundby

Pris: SL medlemmer kr. 300,00

Målgruppe: SL medlemmer

Tilmelding: Skal ske skriftligt med oplysninger om cpr.nr. navn, adresse, telefonnr. til: SL, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby tlf. 98 12 98 99 eller på Fax nr. 98 129 129 eller e-mail:

nordjylland@sl.dk senest den 17. juni 2005

Nordjylland

Sommerudflugt til Skagen 2005

Lørdag den 20. august er dagen!

hvor du som medlem af SL Nordjylland, sammen med familien (husstanden) kan deltage i SL Nordjyllands medlemsudflugt, som i år går til Skagen.

Programmet for dagen er:

Kl. 9.00 mødes vi på Dagcentret Perikumvej 4 i Aalborg, hvor der er afgang med bus mod Skagen.

Kl. 10.00 til 10.45 holder vi ind på rastepladsen ved Øksenbjerg mellem Sæby og Frederikshavn. Her vil SL byde på formiddagskaffe. Herfra fortsætter vi turen mod Frederikshavn og Aalbæk til Skagen.

Kl. 11.45 ankomst til Skagen By- & Egnsmuseum – et børnevenligt museum

Oplev den fattige og den rige fiskers huse og se Skagens spændende redningshistorie. Leg dig ind i historien i „prøv-selv-huset“ eller nyd en forfriskning i cafeen. Her kan vi også spise vores medbragte madpakke i madpakkehuset eller i Cafeen. (her må dog ikke medbringes egne drikkevarer).

Kl. 13.30 kører bussen os til p-pladsen ved Grenen, hvorfra vi skal med Sandormen til toppen af Jylland.

(Der vil være mulighed for at besøge Odde Naturcenter for egen regning, voksne kr. 65, børn kr. 30)

Skagen Odde Naturcenter

På Skagens nye oplevelsescenter kommer man bag om de naturfænomener, som gør Skagen til noget helt specielt. De to have, der mødes. Råbjerg Mile. Skagen lyset. Man ser, lytter, mærker og føler sammenhængen mellem mennesket og naturen. Enestående bygningsværk, tegnet af arkitekten Jørn Utzon.

Kl. 16.00 kører bussen os retur til Dagscentret, hvor der køres over Gl. Skagen med et kort ophold ved solnedgangspladsen. Derfra kører vi med et kort ophold ved Frederikshavn direkte til Perikumvej.

Kl. 18.30 tændes der op i grillen på Perikumvej, hvor SL er vært ved grillmad. Ønsker du at nyde vin til maden, skal du selv medbringe dette. Der er mulighed for at købe øl og vand.

Praktiske oplysninger:

Pris kr. 125 for voksne og kr. 50 for børn (børn fra 4-14 år)

Alle SL Nordjyllands medlemmer

+ familie (husstanden) kan deltage.

Frokosten + drikkevarer skal du selv medbringe + tøj til vejret.

Tilmelding skal ske **SKRIFTLIGT** til SL, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby – **senest den 02.08.05**. *Opgive navn, adresse, telefonnr. og antal voksne og antal børn. Tilmeldingen sker efter først til mølle princippet – og er bindende. Ved udeblivelse fremsendes regning.*

Max. deltagerantal: 48 personer

Min. deltagerantal: 30 personer

Turleder Vagn Laustsen 9829 4096.

Århus

Senior Lauget inviterer på sommertur

Lørdag den 11. juni 2005

Sommerturen går denne gang til Horsens Fjord, hvor vi skal til Boller Slotspark, Museet i Glud og have frokost på Snaptun Færgedgård, og hvis vejret tillader det et smut til Hjarnø.

Boller Slotspark har en del krydederter og lægeplanter foruden en botanisk have. Et smukt sted, hvor der er en masse at se på. Her er vi en times tid, inden turen går til Museet i Glud, der er et hjemstavnsmuseum. Her er det også en masse at se på. Vi får en kop kaffe inden turen kl. ca. 12.15-12.30 går til Snaptun Færgedgård. Her skal vi have en lækker frokost med en øl eller en sodavand. Hvis vejret tillader det, skal vi et smut til Hjarnø, der har en af landets mindste kirker. Øen er ikke større end man kan gå rundt om den.

Der er en skøn natur langs sydysten af Horsens Fjord. Vi har god tid til det hele.

Vi regner med at køre fra Snaptun kl. ca. 16.30.

Vi kører fra Kulturhuset i Randers kl. 8.00, hjemkomst kl. 18.30.

Musikhuset i Århus kl. 8.30, hjemkomst kl. 18.00.

Stationen i Skanderborg kl. 9.00, hjemkomst kl. 17.30.

Hjemkomsttiden er med forbehold.

Også denne gang er tilmelding efter først til mølleprincippet.

Tilmelding til Steen Eriksen, telefon 8649 5389 eller til Villy Simonsen, telefon 8743 0199.

Prisen for hele arrangementet er sat til kr. 200, som opkræves i bus-sen.

Husk at ægtefællen eller samleveren er velkommen på turen.

Venlig hilsen, Senior Lauget



Vikarservice til dag- og døgninstitutioner
Kommer på hele Sjælland

Hammershusvej 77
4370 St. Merløse
Tlf.: 2745 8037
Fax: 5944 8037
info@best-choice.dk
www.best-choice.dk

Telefontid fra 06-24

Bliv Seksualvejleder

Grundkursus Sjælland uge 38

Overbygning, starter i oktober.
Kun få ledige på pladser

Nærmere oplysninger og brochure

Rørbæk Center

Agade 54, Rørbæk
9500 Hobro
Tlf. 98 557722

280 m² hus, godkendt til opholdssted i Vestsjællands Amt udlejes/sælges fra 1. juli. Plads til 6 beboere + kontor samt vagtværelse med eget badeværelse. Stor have med fåre-/ponystald. Garage med metalværksted kan evt. lejes med. Beliggende i udkanten af en lille by i gåafstand til større by med skole, produktionsskole og butikker samt togforbindelse til København. 500 m til busstop.
Henvendelse til Lise Nordenhof på 6011 6400.

NORDLYS
KURSUS • CENTER

KURSER & UDDANNELSER

Terapeutisk Massage
Coaching
Selvudvikling
Terapeutisk berøring
Børnehavemassage
Pædagogisk massage
Lydmassage

Se programmet på internettet eller ring

www.nordlys.dk - Tlf. 86 81 10 81

Norge - Sverige
priser fra kr. 890,00
www.fyns-skolerejser.dk
tlf. 64822470-64822694

THE 

Kempeler INSTITUTE OF SCANDINAVIA A/S

www.kempeler.dk

e-mail: info@kempeler.dk

Efteruddannelser: Familierådgivning/Familierterapi, 3 årigt træningsprogram. Kbh.: start januar 2006, Odder: start januar 2006.
Relationskompetence, faglig udvikling, 2 årigt træningsprogram, Odder, start: januar 2006.
Faglig og personlig udvikling, 1 årigt træningsprogram, Odder, start: januar 2006.
Supervisoruddannelser starter i løbet af efteråret 2006:
Odder: modul I, 10 dage, modul II, 14 dage.
København: modul I, 10 dage, modul II, 14 dage.

CENTER FOR FAMILIETERAPI & EFTERUDDANNELSE
TORNØEGADE 32, 2. • 8300 ODDER • TELEFON 8654 4535

www.lb.dk

LBs regnskabsresultat 2004

Regnskabsoversigt for 2004 (i 1.000 kr.)

Præmieindtægter f.e.r.	882.123
Erstatningsudgifter f.e.r.	732.171
Forsikringsmæssige driftsomk. f.e.r.	129.158
Forsikringsteknisk resultat	47.922
Resultat af investeringsvirksomhed efter overførsel af forsikringsteknisk rente	168.846
Årets resultat	178.458
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.	998.207
Egenkapital	1.587.086
Aktiver i alt	2.668.441

f.e.r. = for egen regning (efter fradrag af genforsikringsandel)

Der er tale om uddrag af årsregnskabet for 2004. Revisionspåtegningen er uden forbehold. Det fuldstændige årsregnskab er offentligt tilgængeligt i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. LB's medlemmer kan rekvirere regnskabet ved telefonisk eller skriftlig henvendelse til LB.



LÆRERSTANDENS BRANDFORSIKRING G/S

Farvergade 17 • 1463 København K
Telefon 3311 7755 • www.lb.dk

LB er et af forsikringsbranchens mest velkonsoliderede selskaber, som tilstræber at yde forsikringer af høj kvalitet til fornuftige priser. I et gensidigt selskab afspejler fællesskabstanken sig med rettigheder og pligter i det daglige virke, både for selskab og medlemmer.

Århus

Åbningstid i juli 2005 bliver:
Man-ons kl. 10-12
Torsdag kl. 13-15
Fredag Lukket for medlems-
henvendelser.
Resten af sommeren 2005 har vi
normal åbningstid.

Vejle

**SL's sektion for pensionister
og efterlønnere i Vejle amt**

Nyt arrangement den 22. juni 2005

Så mødes vi igen!
Denne gang den 22. juni kl. 10 på
Industrimuseet i Horsens, Gasvej i
Horsens. Herfra kører vi samlet til
Kaj og Kirstens sommerhus, hvor
vi vil spise og hygge os.
Pris kr. 150,- ekskl. drikkevarer, som
vi selv medbringer.
**Tilmelding senest den 15. juni
til Vera Petersen tlf. 7586 8203
eller 2382 5084**

Vejle

**SL's sektion for pensionister
og efterlønnere i Vejle amt**

Sammen med LO-faglige seniorer
inviterer vi til
**„Spil dansk dag“,
seniorcabaret med
Peter Belli.**

Stor efterårsfest i Vejlbj-Risskov
Hallen i Århus,
**torsdag den 27. oktober kl.
9.45 - 14.10.**

Kom i god tid - hallen åbnes kl.
9.45, hvor medbragt kaffe kan ny-
des. Kl. 12.00 er der frokost med 2
sandwicher og øl/vand.
Pris kr. 110,-.
Vi har 20 billetter, som tildeles ef-
ter først til mølle princippet.
Tilmelding snarest til:
Vera Petersen tlf. 7586 8203 eller
2382 5084

Fyn

Seniorklubben's Sommerudflugt

Fredag den 1. juli 2005, hvor vi
starter med bus fra Danmarksga-
de 16, 5000 Odense kl. 13.00
PRÆCIS.

Vi kører en tur ud i det blå, hvor-
efter vi lander på Otterup Kræm-
mermarked, hvor vi er et par tim-
mer. Derefter fortsætter vi til Bør-
ge's have, hvor vi spiser, synger og
hygger os.

Prisen er kr. 150,00 for bus, kaffe
og smørrebrød. Øl og vand er for
egen regning.

For de der måtte ønske at se Ot-
terup Friluftspil, som i år spiller
„Frk. Nitoushe“, er det mulighed
for det. Der betales særskilt for
dette, som er ca. kr. 70,00.

Tilmelding er nødvendig og bind-
ende og skal gøres til SL Fyn, Dan-
marksgade 16, 5000 Odense C, tlf.
66 11 08 74 (receptionen), fax 65
90 66 53 eller e-mail fyn@sl.dk **se-
nest tirsdag den 28. juni 2005.**

*På gensyn
Bestyrelsen SL Fyn's Seniorklub*

Fyn

**Møde for kommunale ledere i
fynske kommuner, der skal
kommunesammenlægges**

1. januar 2007

Som en del af SL's aktiviteter om-
kring strukturreformen og de kom-
mende kommunesammenlægning-
er indbydes der til et møde:

**Onsdag 8. juni 2005 kl. 13-16
i SL's mødelokaler,**

Danmarksgade 16, Odense

På dagordenen er følgende tema-
er:

Erfaringsudveksling om, hvorledes
processen omkring kommune-
sammenlægningen gribes an i de
kommende nye kommuner.

Hvor langt er man med udvik-
lingsplanerne for de socialpæda-
gogiske arbejdsområder.

Er der kendte lederproblemstillin-
ger, som der ønskes SL's bistand til.
Drøftelse af kommende aktivite-
ter.

I mødet deltager fra kreds-kontoret
amtskredsformand Susanne Døs-
sing, faglig sekretær Peter Tved-
skov samt kontorleder John Niel-
sen.

Af h.t. den praktiske afvikling af
mødet bedes der foretaget tilmel-
ding **senest 06.06.05.** på fyn@sl.dk

Fyn

Cafémøde for familieplejere

**mandag den 6. juni 2005
kl. 9.00 til ca. kl. 12.30 i møde-
lokalerne Danmarksgade 16,
5000 Odense C.**

Dagens emne er „Det tidligt ska-
dede/frustrerede barn“ v/Psyko-
log Per Thomsen.

Den primære opgave er at give
den enkelte deltager mulighed for,
at få et overblik over de personlig-
hedsmæssige skader og fejludvik-
linger, som omsorgssvigt oftest re-
sulterer i. Der vil være særligt fo-
kus på konkrete metoder, som er-
faringsmæssigt giver nye udvik-
lingsmuligheder for de berørte
børn; metoder som kan anvendes i
og af plejeforældrene.

Pris kr. 100,00 som betales på da-
gen og tilmeldning til SL, Dan-
marksgade 16, 5000 Odense C, tlf.
6611 0874 eller fyn@sl.dk **senest
den 3. juni 2005.**

*Med venlig hilsen
Familiepleje-netværksbestyrelsen på
Fyn*

Roskilde

**SL Roskilde Amt
Faglige seniorer**

Klubben inviterer på
**udflugt med Bådarten
på Furesøen**

Vi mødes på Lyngby Station
Torsdag den 16. juni kl. 10.30.
Turen tager minimum 3 timer.
Mulighed for at besøge Sofien-
holm, med særudstilling om Hans
Scherfig.

Bådturen betales af klubben.
Mad og drikkevarer betaler du
selv.

Tilmelding **senest 8. juni** til
Mauritz Tchikai tlf. 46 78 90 70
Anni Jakobsen tlf. 56 27 44 97



Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

TELEFON
39 45 45 45

Mandag-torsdag: kl. 8.30-16.00
Fredag: kl. 8.30-15.30

Pensionsordningen af 1976

Statens Regnskabsdirektorat
Borgergade 18, 1017 København K.
Telefon 33 92 88 00.

SL's ombudsmand

SL's Klagenævn

SL har sit eget uvildige klage-
nævn.

Klagenævnet skal sikre, at
medlemmer, der mener, at der
er begået fejl eller forsøm-
melser ved behandling af de-
res individuelle medlemssag
– enten af amtskredsen eller
af forbundet – kan få en upar-
tisk instans til at vurdere sa-
gen eller beslutningen, der er
truffet af amtskredsbestyrel-
sen eller forbundet.

For at SL's klagenævn kan be-
handle en sag, skal klagemu-
lighederne internt i SL være
udnyttet. Sagen må endvide-
re ikke være rejst ved dom-
stolene.

Klagenævnet består af en
landsdommer samt to med-
lemmer af SL. Nævnet er uaf-
hængigt af SL og dets udtalel-
ser er vejledende.

Klagevejledning:

Der kan klages over sagsbe-
handlingen i SL i individuelle
medlemssager, hvor medlem-
met har en væsentlig, indivi-
duel interesse.

Klagefrist:

Klagen skal være SL/Klage-
nævnet i hænde senest fire
uger efter at medlemmet har
modtaget afgørelsen.

Amtskredsniveau:

Et medlem, der vil klage over
fejl og forsømmelser i forbin-
delse med en sag, der er be-
handlet i amtskredsen, skal
først klage til amtskreds-
bestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis man er utilfreds med
amtskredsbestyrelsens afgø-
relse, kan der herefter klages
til SL's Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt man er utilfreds med
Forretningsudvalgets afgørel-
se, kan der efterfølgende kla-
ges til SL's Klagenævn.
Da klagenævnet har adresse
udenfor SL, skal den skriftlige
klage sendes til:

**SL's Klagenævn
c/o Mogens Kroman
Holmager 33
4171 Glumso**



BoligSelvsalg

Statsaut. ejendomsfirma

15.000 i salær

Vi hjælper dig med salgsdokumenterne og tager os af annoncering på Internettet – Du fremviser og sælger selv din bolig.

Læs mere på vores hjemmeside.

Kontakt os på 5586 1355
www.boligsalvsalg.dk

Basiskursus i Misbrugsbehandling & Psykoterapi
Hold 20 starter den 6. september 2005.

Internatkursus m/cand.psyk Inger Thormann
den 21.-22. november 2005 'Børn født af forældre med misbrug'.

Ring og få nærmere oplysning hos Inst. For udd. i Misbrugsbehandling & Psykoterapi v/Marianne Glaffey & Jesper Grubach.
Medlemmer af Psykoterapeut Foreningen.
Tlf. 4772 1213 Fax 4772 5719 e-mail info@glaffey.dk eller se vores hjemmeside: www.misbrugsuddannelsen.dk

Efteruddannelse i Systemisk familierapi

Grundet særlig stor interesse, starter vi allerede et nyt hold på den 1-årig efteruddannelse i systemisk familierapi til september 2005.

Hvornår: Vi starter den 13+14. september 2005 og slutter i juni 2006.

Uddannelsen er på i alt 130 lektioner, fordelt på 105 undervisningslektioner i systemisk teori og metode, fordelt over 15 undervisningsdage fra 9.00-15.30, og en afsluttende fordybningsopgave som er berammet til 25 lektioner.

Formål: Med vægt på relation til egen praksis, de terapeutiske processer (individuelle klienter, par og familier) og på supervisionsprocessen:

- *At indføre kursisten i den systemiske tænkings grundprincipper.
- *At træne samtaler og teamarbejde ud fra et systemisk perspektiv til brug i den studerendes egen praksis.
- *At introducere Milanoskolens grundlæggende principper.
- *At arbejde med personlige/professionelle temaer i en supervisions kontekst.
- *At udvikle deltagerens personlige professionelle ressourcer og redskaber, gennem øvelser og rollespil.
- *At udvikle kursistens evne til at indgå i reflekterende samtaler.

Sted: I Toftemosegaards kursuslokaler, Manderupvej 3 4050 Skibby og på Skuldelev kro, Østergade 2, 4050 Skibby. Der vil kunne arrangeres overnatning.

Pris: 19.500 kr. incl. kursusmappe, kaffe, te og frokost på kursusdagene.

Tilmeldingsfristen er den 15. juni 2005. Læs mere på vores hjemmeside.

Toftemosegaard

Center for udvikling og forandring
Manderupvej 3, 4050 Skibby. Tlf. 47528360 www.toftemosegaard.dk

Fremtiden indenfor socialt arbejde...

... går du bedst i møde med
Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Aalborg Universitet udbyder i Aalborg og København en 2-årig kandidatuddannelse i Socialt Arbejde.

Uddannelsen kvalificerer til at varetage undersøgelses-, analyse-, evaluerings- og udviklingsopgaver inden for sociale arbejdsområder.

Informationsmøder

Aalborg Universitet
Kroghstræde 7, 9220 Aalborg Ø
3. juni kl. 14.00 - 16.00

Den Sociale Højskole
Kronprinsesse Sofies Vej 35, 2000 Frederiksberg
7. juni kl. 12.30 - 16.30

I København er der i forbindelse med informationsmødet forelæsninger om:

- Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde
- Social arv - et skadeligt begreb

Læs om uddannelsen på www.socialkandidat.dk eller kontakt studievejledningen på tlf. 9635 9440



AALBORG UNIVERSITET
Humaniora, Samfunds-, Ingeniør- og Naturvidenskab

Stillingsannoncer

skal sendes til

Datagraf, Auning AS

Energivej 75, 8963 Auning

Tlf. 8795 5555 – Fax 8795 5544

annoncer@datagraf.dk

Nordjyllands Amt

SL-kontor:

Skansevej 90B
9400 Nørresundby.
Tlf. 9812 9899 – fax 9812 9129.
E-mail: nordjylland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/nordjylland
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag 9-13, onsdag 9-13, torsdag 13-17, fredag 9-13.
Amtskredsform.: Peter S. Kristensen.
Tlf. privat: 9883 8700.
A-kasse:
Tlf. 9812 9899.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Viborg Amt

SL-kontor:

Vendersgade 5, 8800 Viborg.
Tlf. 8661 3561 – fax 8662 8280.
E-mail: viborg@sl.dk
Telefontid: mandag-onsdag 10-13, torsdag 13-17, fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Ole Jensen.
Tlf. privat: 9787 5425
A-kasse:
Samme adresse som ovenfor.
Tlf. 8661 3200 – fax 8662 8280.
Telefontid: mandag-tirsdag 10-13, torsdag 13-17, onsd. og fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Århus Amt

SL-kontor:

Frichsparken,
Søren Frichs Vej 42, C, stuen
8230 Åbyhøj
Tlf. 8730 8590.
Fax 8619 3767.
E-mail: aarhus@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-12, tirsdag-onsdag 9-12, torsdag 13-17, fredag lukket.
Amtskredsformand: Runa Stach.
Tlf. privat: 8698 8945.
A-kasse:
Tlf. 8730 8595.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ringkjøbing Amt

SL-kontor:

Knud Rasmussensvej 10,
7500 Holstebro.
Tlf. 9610 1100 – fax 9610 1109.
E-mail: ringkjoebing@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-14.30, tirsdag og onsdag 9.30-13.00, torsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand:
Kirsten Hornbæk.
Tlf. privat: 2045 2716.
A-kasse:
Tlf. 9610 1101.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor, dog mandag 9.30-12.00.

Vejle Amt

SL-kontor:

Dæmningen 38, 7100 Vejle.
Tlf. 7583 1199 – fax 7583 5115.
E-mail: vejle@sl.dk
Åbningstid: Tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Amtskredsformand: Hanne Ellegaard.
Tlf. privat: 7582 2028.
A-kasse:
Tlf. 7583 1199.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ribe Amt

SL-kontor og A-kasse:

Kongensgade 35, 6700 Esbjerg.
Tlf. 7518 0066 – fax 7512 8700.
E-mail: ribe@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9.00-12.30, torsdag 12.30-17.00, lukket mandag.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Michael Madsen.

Sønderjyllands Amt

SL-kontor:

Skånevej 13, 6230 Rødekro.
Tlf. 7366 1940 – fax 7366 1939.
E-mail: soenderjylland@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Flack-Jensen.
Tlf. privat 2085 8828.
A-kasse:
Tlf. 7366 1948.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstider som ovenfor.

Fyns Amt

SL-kontor:

Danmarksgade 16, 5000 Odense C.
Tlf. 6611 0874 – fax 6590 6653.
E-mail: fyn@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14.
Amtskredsformand: Susanne Døssing.
Tlf. privat 6610 7532.
Jobanvisning: tlf. 6611 0874.
A-kasse:
Tlf. 6611 0874.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Storstrøms Amt

SL-kontor:

Torvet 2, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 5484 1919 – fax 5484 1917.
E-mail: storstroem@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14. Telefontid: 9.30-12 og 12.30-14.
Amtskredsformand: Marie Sonne.
Tlf. privat: 5671 1032.
A-kasse:
Tlf. 5484 1918.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.



Hvor skal man henvende sig?
Alle henvendelser skal rettes til SL's amtskredskontorer.

Ved spørgsmål i forbindelse med arbejdsløshed og arbejdsløshedsdagpenge skal der rettes henvendelse til det lokale a-kassekontor.

Ved spørgsmål i forbindelse med efterløn (efterlønsbevis, overgang til efterløn, skattefri præmie etc.), skal der rettes henvendelse til efterlønsgruppen tlf. 8744 8550 alle hverdage fra 10-15.

Undtaget herfra er dog følgende: spørgsmål om medlemskab (ud- og indmeldelse, overflytning, navn/adresseændring, ændring i ansættelsessted, kontingent mv.) rettes til SL's hovedkontor (adresse og tlf.nr. se modsatte side). Forespørgsler kan rettes telefonisk, men alle ændringer bedes rettet skriftligt med angivelse af medlemsnummer (= cpr.nr.).

Vestsjællands Amt

SL-kontor:

Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Tlf. 5856 5452 – fax 5856 5450.
E-mail: vestsjaelland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/vestsjaelland
Åbningstid: Mandag lukket, tirsdag til torsdag 9-15, fredag 9-13.
Amtskredsformand: Jan Viium.
A-kasse:
Tlf. 5856 5452
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Roskilde Amt

SL-kontor:

Hersegade 20, 1.th., postboks 614, 4000 Roskilde.
Tlf. 4636 7725 – fax 4634 6669.
E-mail: roskilde@sl.dk
Åbningstid: mandag, onsdag og fredag 9.30-14, tirsdag 13-16, torsdag lukket.
Dagligt lukket 12-12.30.
Amtskredsformand: Britta Leth Madsen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Frederiksborg Amt

SL-kontor:

Østergade 6 B, postboks 100,
3400 Hillerød.
Tlf. 4820 9240 – fax 4820 9249.
E-mail: frederiksborg@sl.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 10-14, fredag lukket.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Amtskredsformand: Elin Jensen.
A-kasse:
Tlf. 4820 9246.
Østergade 6, 1., postboks 177,
3400 Hillerød.
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag, ons-

dag og fredag 10-14.30, torsdag 14-16.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Københavns Amt

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0700 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-amt@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Uffe Torup Kristensen.
Tlf. privat: 4828 6755.

A-kasse:

Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Bornholms Regionskommune

SL-kontor:

Storegade 38, 3700 Rønne.
Tlf. 5695 7136 – fax 5694 5204.
E-mail: bornholm@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 9-14.
Amtskredsformand: Niels Jørgensen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Københavns og Frederiksberg Kommuner

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0710 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-frb@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Ole Larsen.
Tlf. privat: 3332 1819.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.

Akassen København, Frederiksberg, Roskilde, Bornholm:
E-mail: slak@sl.dk

SLA – Efterlønsgruppen

Postboks 2480
Søren Frichs Vej 42 C, Stuen
8230 Åbyhøj
tlf. 8744 8550
E-mail: efterloensgruppen@sl.dk
Åbningstid: alle hverdage fra kl. 10-15

Pædagogstuderendes LandsSammenslutning

Bredgade 25 F
1260 København K
Åbningstid: Mandag-onsdag 10-15, torsdag 10-17, fredag lukket.
Telefon: 3393 0911.

Socialpædagogen

Nr. 11 / 2005 / 3. juni

Familiens råd

Filmhold fulgte en familierådslagning, hvor onkler, mostre og en fætter prøvede at finde en løsning på 12-årige Marcs pjæk

Af Maria Rørbæk

DOKUMENTARFILM ■ I tre måneder har 12-årige Marc pjækket fra skole.

Hver evig eneste dag.

– Marcs far og jeg gik fra hinanden for togethalvt år siden (...). Der har så været en masse problemer mellem mig og hans far, og det har gjort, at Marc er blevet utryg og ikke passer sin skole, forklarer hans mor, Dorthe.

Vi møder mor og søn i dokumentarfilmen „Familiens Råd“ lige inden, de begynder på den familierådslagning, der gerne skal få Marc tilbage på ret køl.

Som supplement til de professionelle rådgivere bliver Marcs onkler, moster, mormor og fætter kaldt ind for at finde en løsning.

Som moderen udtrykker det „hiver man noget familie ind, der kender mig og mit barn frem for en sagsbehandler, der ikke har skyggen af chancen for at kende os“.

Det er Marc og moderen, der selv vælger hvem, de vil have med til familierådslagningen.

Bagefter kontakter den såkaldte „samordner“, der er lønnet af kommunen, familiemedlemmerne for at høre om, de vil være med.

Marcs onkel Allan er på forhånd lidt skeptisk. Han er nervøs for om, kommunens indblanding kan føre til en tvangsanbringelse:

– Kan kommunen ikke bare tage ungen og putte ham et eller andet sted hen, spørger han.

Men samordneren forsikrer, at familie-

rådslagningen bestemt ikke er første skridt mod en tvangsanbringelse, og Allan indvilger i at deltage.

Selve familierådslagningen foregår i kommunens lokaler.

Marc, hans mor og de øvrige familiedlemmer er samlet om et stort bord.

Der er på forhånd lagt en dagsorden med spørgsmål som hvilken skole, Marc skal gå på og hvordan, han skal komme derhen.

Marcs onkel Lars er valgt til ordstyrer og tager notater.

De professionelle skaber struktur

Samordneren og sagsbehandleren er også til stede, men de forlader lokalet, når familien diskuterer. Så bliver de kaldt ind, når der er spørgsmål. For eksempel da familien vil vide om, de kan få økonomisk støtte til friskoler og privatskoler.

– Det kan jeg ikke svare på sort på hvidt. I kan ansøge om økonomisk støtte, lyder svaret.

Punkt to handler om, hvordan familien kan sørge for, at Marc kommer ud af fjerene om morgenen.

– Hvad kunne være smart, Marc, for at du kunne komme op og af sted, spørger onkel Lars.

– Det er jo også det med at starte på en frisk, ikke, for så får man mere lyst til at gøre det, svarer Marc.

– Når du starter på en frisk, ville det så være godt med nogle konsekvenser, hvis du alligevel ikke kommer op og af sted? Altså ikke sådan, at du fysisk skal have tæsk, men kunne det ikke være smart, hvis du lavede nogle regler, som du også selv syntes, du skulle opfylde, spørger onklen.



– Jo, jeg vil gerne lave sådan nogle regler, svarer Marc.

Da samordneren og sagsbehandleren kommer ind, får de et referat af familiens beslutninger. Det er fint, at Marc gerne vil lave regler, men hvordan skal de regler laves? Hvem skal lave dem sammen med ham, følger de op.

– Det skal Peter, siger Marc – med henvisning til hans fætter, der er nogle år ældre.

– Godt så skriver vi navnet ned, fastslår sagsbehandleren.

Da familien nogle måneder senere mødes på ny, ser alt lysere ud. Marc er begyndt på en ny skole, som han passer. Hver morgen bliver han ringet op af mosterens familie, som tjekker, at han er kommet ud af fjerene.

Marc er glad.

– Det fungerer, konkluderer han.

Ud over at fortælle Marcs historie viser Familiens Råd også interviews med andre unge og forældre, der har erfaringer med familierådslagning og interviews med professionelle.

mrk@sl.dk

Familiens råd varer 58 minutter. Den er instrueret af Ulrik Holmstrup efter ide af Ulrik Holmstrup og Nils Feldballe.

De to første afsnit af tv-versionen af filmen blev vist på DR2 den 23. og 30. maj. Sidste del sendes den 6. juni klokken 17.25.

Filmen og et undervisningshæfte kan købes på dvd for 350 kroner + moms ved henvendelse på mailadressen feldbal@post10.tele.dk